

# VUOSIKERTOMUS 2020

## MTK-Pohjois-Savo ry



103. toimintavuosi

## OTA YHTEYTTÄ



Kuva yllä: Johtokunnan jäsenet vuonna 2021, kuvasta puuttuu Janne Sirviö.

### **Puheenjohtaja**

Juha Partanen, Pielavesi

Puh. 0500 189 212, juha.partanen@mtk.fi

### **Varapuheenjohtaja**

Noora Räsänen, Leppävirta

Puh. 040 154 1234, noora.hj.rasanen@gmail.com

### **johtokunnan muut jäsenet:**

Lassi Heiskanen, Vieremä, puh. 040 559 1695

Tiina Korhonen, Vesanto, puh. 040 828 1919

Ville Pekkarinen, Kuopio, puh. 040 038 4104

Janne Sirviö, Juankoski, puh. 040 0465738

Perttu Sirviö, Iisalmi, puh. 050 323 6191

Harri Tuomainen, Siilinjärvi, puh. 050 516 3518

Jouko Åkerlund, Vieremä, puh. 040 554 8373

Kuva kannessa: Johtokuntaan valitut Lassi Heikkinen ja Tiina Korhonen MTK-Pohjois-Savon syyskokouksessa 30.11.2020

**Toiminnanjohtaja**

Jari Kauhanen  
Puh. 040 505 6718, jari.kauhanen@mtk.fi

**Aluepäällikkö**

Sirpa Lintunen  
Puh. 044 0843352, sirpa.lintunen@mtk.fi

**Maaseutunuorten asiamies**

Vilma Kuosmanen  
Puh. 044 413 3503, vilma.kuosmanen@mtk.fi

**Toimistosihtööri**

Susanna Purhonen  
Puh. 044 413 3501, susanna.purhonen@mtk.fi

**Projektipäällikkö  
Innostu Tiedosta!**

Anne-Mari Heikkinen  
Puh. 044 705 0401, anne-mari.heikkinen@mtk.fi

Postiosoite Tehdaskatu 37-39, 70620 KUOPIO  
Sähköposti pohjois-savo@mtk.fi tai etunimi.sukunimi@mtk.fi  
Kotisivut <https://pohjois-savo.mtk.fi/>  
Facebook [www.facebook.com/mtk.pohjoissavo/](http://www.facebook.com/mtk.pohjoissavo/)  
Instagram [www.instagram.com/mtk.pohjoissavo/](http://www.instagram.com/mtk.pohjoissavo/)



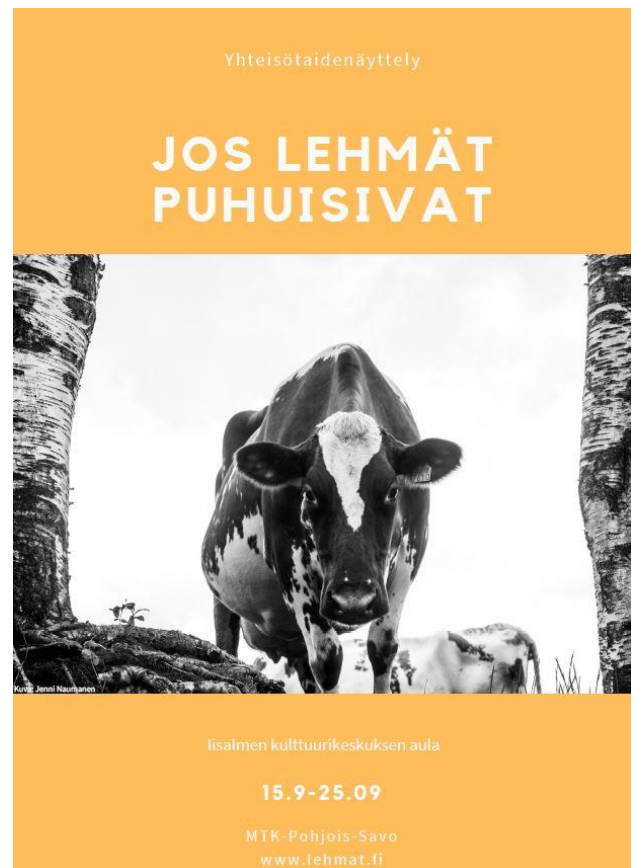
MTK-Pohjois-Savon toimihenkilöt osallistuivat yhdistysten sääntömääräisiin kokouksiin. MTK-Vieremän kokouksessa syksyllä 2020 Ahti-Pekka Vornanen, Esko Luttinen ja Arttu Pulkka

# SISÄLLYS

Ota yhteyttä .....	2
Tervehdykset.....	6
MTK-Pohjois-Savon Puheenjohtajan tervehdys.....	6
MTK:n puheenjohtajan tervehdys .....	7
Korona raamitti toimintaa vuonna 2020 .....	8
Kokoukset.....	10
Johtokunta .....	10
MTK-Pohjois-Savon kevätkokous.....	12
MTK-Pohjois-Savon Syyskokous .....	13
Koulutustoiminta .....	14
Edunvalvontaa aihealueittain .....	17
MTK-Itä- ja Keski-Suomen liittojen valiokuntien toiminta 2020 .....	17
Elinkeinopoliittikka- ja yrittäjäyys.....	17
Erikoiskasvit .....	18
Peltokasvit.....	20
Liha .....	21
Maito .....	23
Luomu .....	27
Osaaminen ja hyvinvointi.....	29
Kuluttajatyö.....	30
Jäsenpalvelut .....	31
C-Alueen yhteistyö vuonna 2020 .....	32
Maaseutunuoret Pohjois-Savossa 2020 .....	33
Toiminta .....	33
Maaseutunuorten valiokunta.....	33
Hanketoiminta .....	36
Innostu tiedosta! .....	36
Voimaa arkeen II .....	37
Työvoimaa tiloille .....	38
Mela-yhteistyö.....	39



Liiton hallinto ja toimihenkilöt 2020 .....	40
Johtokunta.....	40
MTK:n työryhmät ja valiokunnat:.....	41
Edustajat muissa yhteisöissä ja työryhmissä: .....	41
Edustajat Hanketoiminnassa .....	42
Toimihenkilöt .....	42
Tilinpäätöstiedot .....	43
TILASTOJA MAATALOUDESTA POHJOIS-SAVOSSA.....	45
Rahavirrat ja tuotannon rakenne.....	45
Omistajanvaihdokset .....	49
Lomitus.....	49
Mela-turva .....	49
Investoinnit .....	50



## MTK-POHJOIS-SAVON PUHEENJOHTAJAN TERVEHDYS

Suomi ja koko maailma kohtasi viime vuonna näkymättömän vihollisen, koronaviruksen, joka levisi Kiinasta maailmanlaajuisesti pandemiaksi. Suomen ensimmäinen koronavirustartunta todettiin kiinalaisella turistilla tammikuun lopulla 2020. Tautitilanteen pikku hiljaa pahentuessa Suomeen julistettiin maaliskuussa poikkeusolot ja ihmisten liikkumista, kokoontumista ja yritystoimintaa rajoitettiin. Kesällä tilanne helpotti ja rajoituksia purettiin, mutta syksyllä virus jälleen levisi nopeammin, joten uudet rajoitukset astuivat voimaan. Vuodenvaihteessa aloitettiin ensimmäiset rokotukset koronaa vastaan ja nyt huhtikuun puoleen väliin mennessä noin viidesosa suomalaisista on saanut ainakin yhden rokoteannoksen.

Koronapandemia on koetellut terveydenhoidon kapasiteettia ja osaamista koko maailmassa ja paljon uutta on jo opittu tämän virustaudin hoidosta. Maailmantalouteenkin pandemian vaikutus on ollut järisyttävä. Kysynnän heikkeneminen ajoi talouden taantumaan, jota on paikattu suurilla elvytyspaketeilla.

Nyt on reilu vuosi opeteltu elämään kokoontumisrajoitusten kanssa ja olemme oppineet käyttämään etäyhteyksiä asioiden hoitamiseen. Etäyhteyksillä kyllä päätöksenteko sujuu, mutta toisten tapaaminen kasvokkain puuttuu ja tulevaisuuden suunnittelu on epävarmaa.

EU-politiikassa saatiin aikaiseksi yhteisön rahoitus ja kestävä kehityksen tavoitteet. Heinäkuussa valtioiden päämiehet hyväksyivät 1800 miljardin euron rahoituspaketin vuosille 2021-27. Myös Suomen maatalouden EU-rahoitus varmistettiin vuoteen 2027 asti. Osa rahoista käytetään siirtymäkautena 2021-22, koska uuden ohjelmakauden alkaminen siirtyy kahdella vuodella eteenpäin. Juuri nyt on menossa uuden ohjelmakauden rahoituksen kohdentaminen.

Turve on viime aikoina ollut jatkuvasti otsikoissa. Tavoitteena on ollut polttoturpeen käytön puolittaminen seuraavan vuosikymmenen aikana, mutta turpeen energiaveron nosto näyttää aiheuttavan polttoturpeen käytön nopeutetun alasajon. Seurauksena on koko turvealan hallitsematon loppuminen, samalla on häviämässä maataloudelle tärkeiden kasvu- ja kuiviketurpeen suomalainen tuotanto.

Vuoden 2020 iso järjestöllinen asia oli uuden jäsenmaksujärjestelmän käyttöönotto. Kaikki yhdistykset tekivät sääntömuutoksen, jolla jäsenmaksujärjestelmä tuli käyttöön. Nyt tiloille ovat tulleet uuden järjestelmän mukaiset laskut. Muutokset ja uudistukset vaativat aina sopeutumista ja työtä, joten varsinkin yhdistysten jäsenihteerit ovat ansainneet siitä kiitoksen.

Liittomme on koronan tuomien rajoitusten vuoksi joutunut siirtämään toimintaa verkkoon ja etäyhteyksin toteutettavaksi. Näinkin olemme jäsenet tavoittaneet. Eräs viime talven isoista onnistumisista oli kausityövoiman saatavuuden turvaaminen, jonka järjestelyissä kunnostautui erityisesti liittomme varapuheenjohtaja Noora Räsänen. Tärkeä tavoite saavutettiin myös suunnittelemalla tulevaa viime vuonna aloitetussa liiton strategian työstämisessä.

Lämpimät kiitokset menneestä vuodesta 2020, jolloin korona laittoi toimintatapojamme uusiksi. Kiitos luottamus- ja toimihenkilöille, hankevetäjille, vapaaehtoisille sekä yhteistyökumppaneille. Terveys ennen kaikkea!

Juha Partanen, MTK- Pohjois-Savon puheenjohtaja

## **Kovaa EU-vaikuttamista poikkeusoloista huolimatta**

Koronapandemia pisti maailman sekaisin. Suomen tautilanne on onneksi pysynyt kurissa, ja talouskin on supistunut merkittävästi vähemmän kuin suurimmassa osassa maailman maista. Tämä ei kuitenkaan poista sitä tosiasiaa, että moni yrityksistä on suurissa vaikeuksissa ja valtio velkaantuu rajusti.

Seuraava suuri haaste on se, miten Suomi pääsee mukaan kansainväliseen kasvuun. Onko edessä leikkausten vai kasvun tie? MTK muistuttaa päättäjiä joka päivä, että Suomi elää nyt ja tulevaisuudessa maamme rikkaista uusiutuvista luonnonvaroista. Maaseudulta ponnistaviin kestäväen kasvun elinkeinoihin kannattaa investoida.

Poikkeusolojen edunvalvonta kohtasi uusia haasteita ja tarvitsi uusia työtapoja, mutta pyörät on pidetty pyörimässä. Digitaidot tulivat tutuiksi. MTK on järjestö, jossa jäsenten ja eri tason yhdistysten vuorovaikutus on poikkeuksellisen vahvaa. Tämä on vahvuutemme myös jatkossa ja uusi Oiva-järjestelmä tarjoaa huikeita lisämahdollisuuksia. Sen tulette näkemään.

EU on läsnä maa- ja metsätaloudessa joka päivä. Yhteinen maatalouspolitiikka on EU:n kovaa ydintä. Ruoka on asia, mitä ei jätetä yksin markkinavoimien armoille. Siinä EU-päättäjät ovat olleet kaukaa viisaita. Maatalouspolitiikkaa rahoitetaan EU:n varoista ja yhteinen lainsäädäntö muodostaa pelisäännöt.

MTK on vahvin suomalainen järjestö Brysselin vaikuttamisessa. Maatalouspolitiikan uusi ohjelmakausi on ollut taas kerran voimainponnistus myös järjestölle. Päätökset maatalousrahoista saatiin aikaan viime kesänä koronakriisin keskellä. Suomalaisen maatalouden kannalta lopputulos oli voitto, kun ajatellaan, millaisia leikkauksia aluksi esitettiin. Suomen valtiojohto teki myös hyvää työtä maatalousrahojen puolesta. Edelleen pyritään siihen, että maatalouspolitiikan uusi ohjelma saadaan liikkeelle vuonna 2023. Yksityiskohtia on vielä paljon ratkottavana sekä kotimaassa että Brysselissä. Vaikuttavan edunvalvonnan tarve on huipussaan.

EU:n tekemisen pääpaino on nyt ympäristön ja ilmaston suojelussa. Kestäväen kehityksen politiikka sopii MTK:lle, sillä onhan se Suomen vaikuttavin ympäristöjärjestö jäsentensä tekemän jokapäiväisen ympäristötyön ansiosta. MTK joutuu silti jatkuvasti korjaamaan poliitikkojen vilskeimpiä ajatuksia ja esityksiä. Jouddumme muistuttamaan, että ilman kestävää taloutta ei myöskään ole kestävää ilmasto- ja ympäristöpolitiikkaa.

Yhteisen maatalouspolitiikan valmistelun loppumetreillä on annettava riittävästi painoa maatalousyrittäjien taloudelle ja markkinoiden toiminnalle. Tulopolitiikan aika ei ole ohi. EU voi olla kestäväen ruuantuotannon lippulaiva, mutta ulkorajat eivät saa silloin vuotaan. Tuontiruualle on vaadittava sama läpinäkyvyys ja samat vaatimukset kuin omalle tuotannolle.

Maatalous on perinteistä EU-politiikkaa, mutta metsäasioiden vyöry Brysselissä on jotain uutta. Koronavuosi jatkoi tätä trendiä. MTK:lla on ollut merkittävä rooli, kun metsäalan ummikoille on selitetty, että kestävä metsätalous on meillä jo perinne, joka on rakennettu maailman kovimman osaamisen pohjalle. Metsäympäristön vaaliminen ei ole pelkästään suojelua. Hyvä metsänhoito tuo tuloja ja vaalii samalla luontoarvoja. Brysselin edunvalvonta on parhaimmillaan yhteispeliä, jossa kaikki toimivat Suomen eduksi. Hienoa, että moni edustajamme Euroopan parlamentissa on pureutunut vahvasti maaseudun asioihin.

Kiitos kuluneesta vuodesta MTK-Pohjois-Savon väelle ja kaikille jäsenyhdistyksille! Työnne kädenjälki näkyy vahvasti koko maakunnassa. Pohjois-Savon ääni on myös kuulunut ja vaikuttanut valtakunnan ja EU:n tasolla. Tapanne toimia on rakentava, uusia perusteltuja avauksia tuottava. Vielä jonain päivänä elävä maaseutu on jokaisen yhteinen asia. Sitä kohti mennään.

Juha Marttila

# KORONA RAAMITTI TOIMINTAA VUONNA 2020

Vuosi 2020 oli MTK-Pohjois-Savon 103. toimintavuosi. Yhdistys on perustettu 16.9.1917 ja vuonna 2020 toimialue oli Pohjois-Savon maakunta. Liiton jäseninä on 20 MTK- yhdistystä, joilla oli 3 532 jäsentilaa ja niillä 3 662 vastuuhenkilöä ja 5 275 perheenjäsentä. Yhteensä jäseniä oli vuoden 2020 lopussa 9 377. Henkilöjäseniä yhdistyksissä oli 194 ja kunniajäseniä 22.

Liiton yhteisöjäseniä ovat Itä-Suomen sikatalouskerho, Lihakunta, LähiTapiola ryhmä, Osuuskunta Maitosuomi, Osuuskunta Maitomaa, ProAgria Pohjois-Savo ry, Savon Lihantukerho ry ja Suomenjoen Seudun Marjanviljelijäin yhdistys r.y. (SSMY)

Vuonna 2020 edunvalvontatyö koki perusteellisia muutoksia koronapandemian takia. Hallinto lykkäsi sekä lainsäädännön ja esimerkiksi alueellisen maaseutuohjelman valmistelua. Liiton toimihenkilöt siirtyivät maaliskuussa etätöihin. Kevään aikana tärkeänä työnä oli huolehtia yhdessä sidosryhmien kanssa viljelijöiden terveydestä ja elintarvikeketjun toimintavarmuudesta. MTK-Pohjois-Savo otti vetovastuun nopealla aikataululla kuuden toimijan Työvoimaa tiloille –hankkeesta, jota rahoitti Euroopan Sosiaalirahasto.

Luottamus- ja toimihenkilöt osallistuivat vuoden aikana laajasti maakunnan kehittämiseen eri yhteisöissä, tärkeimpinä Pohjois-Savon maakunnan yhteistyöryhmä (MYR) ja Pohjois-Savon liiton alueiden käytön suunnitteluryhmä. Pohjois-Savossa toteutettavien hankkeiden ohjausryhmätyöskentelyyn osallistuttiin 13 eri hankkeessa. Toimihenkilöt osallistuivat lisäksi yhteistyöryhmien kokouksiin mm. Alueiden käytön suunnittelussa, vesiensuojelussa, jäteasioissa, lomituksessa, maatalousalan opetuksessa, työvoiman hankinnassa ja työterveyshuollossa. Kuopion kaupungin ilmasto-ilmasto-ohjelmaan MTK-Pohjois-Savo sai viljelijöitä tyydyttävät muutokset kotieläintuotteiden käytön osalta.

Taulukko 6-4 Esimerkkejä Kuopion kaupunkikonsernin päästövähennystoimista maataloudessa ja ruuankulutuksessa.

**Kuopion resurssiviisausohjelma**

MAATALOUS JA RUOKA – KUOPION KAUPUNKIKONSERNIN ESIMERKKIPÄÄSTÖVÄHENNYS-TOIMIA					
Toimenpide	Toteuttaja	Aikataulu	Tarvittavat resurssit / ajurit	Päästövähennys-potentiaali vuonna 2030 vs. perusura	Mittarit
13 Kuopion kaupungin ruokapalveluissa tarjotaan ilmastovierasta ruokaa: <ul style="list-style-type: none"> <li>a) Lisätään lähiruuan ja kasvisruuan käytön osuutta</li> <li>b) Kaupunki yhdessä Servican kanssa ottaa käyttöön ruuan hiilibudjettilaskennan ja suunnittelee toimenpiteet, joilla ruuan hiilijalanjälkeä saadaan pienennettyä</li> <li>c) Hankintakriteerinä käytetään elintarvikkeiden ostamista sellaisilta yrityksiltä, joiden tavoitteena on vähentää selkeästi tuotannon kasvihuonepäästöjä</li> <li>d) Kaavoituksessa huomioidaan lähiruuan tuotanto ja kaupunkiviljely</li> </ul>	Kuopion kaupunki Servica Oy	2020-2025	Resurssit: ei vaadi lisäresursseja Ajurit: Hankintojen ympäristökriteerit	n. -3 000 t CO <sub>2</sub> ekv.	Lähiruuan osuus, kasviproteiinien osuus
14 Puolitetaan ruokahävikki vuoteen 2030 mennessä. Ruokahävikin seuranta laajennetaan kaikkiin kaupungin tiloissa toimiviin ruokapalvelupisteisiin.	Kuopion kaupunki Servica Oy	2030 mennessä	Resurssit: ei vaadi lisäresursseja Ajurit: Seuranta, ruokalista-suunnittelu, ympäristökasvatus	n. -200 t CO <sub>2</sub> ekv.	Ruokahävikin määrä (kg)
<b>Esimerkkitoimenpiteiden päästövähennyspotentiaali yhteensä noin</b>				<b>-3 200 t CO<sub>2</sub>-ekv.</b>	

Kuopion ilmasto-ohjelman alkuperäisessä versiossa maidon- ja lihankulutus esitettiin puolitettavaksi. Esittämämme muutokset hyväksyttiin, kuva korjatusta luonnoksesta ennen kaupunginhallituksen käsittelyä.





Liiton toimihenkilöt osallistuivat kaikkien MTK-yhdistysten kevät- ja syyskokouksiin. Kuvat Iisalmen (vas.) ja Tuusniemen (oik.) kevätkokouksista. Toimihenkilöt osallistuivat myös yhdistysten johtokuntien kokouksiin ennen kevätkokouksia, aiheena oli järjestöuudistuksen tuomat muutokset yhdistysten sääntöihin ja jäsenmaksuihin.

Suuri osa kevätkokouksista pidettiin vasta kesällä tai alkusyksyllä koronapandemiarajoitusten takia. Kaikki yhdistykset hyväksyivät käyttöönsä uudet säännöt. 7 yhdistystä valitsi kahden kokouksen mallin ja 13 yhdistystä yhden kokouksen mallin.

Jos lehmät puhuisivat -näyttelykiertue toteutui Kuopiossa (kuva alla vas.), Lapinlahdella ja Iisalmissa yhteensä 12 viikon ajan heinä- syyskuussa. Suuret yleisö tapahtumat peruttiin maakunnassa, poikkeuksena oli elokuun alussa järjestetty maa- ja metsäilmatat Kivennavalla. Elonkorjuujuhla järjestettiin neljän tunnin live-lähetyksenä uudistalon maaseutumatkailupaikasta Jännevirralta (kuva alla oik.). MTK-Pohjois-Savo järjesti yhteistyössä Melan Välitä viljelijästä-hankkeen kanssa viljelijöiden hyvinvointipäivän lokakuussa.

Viljelijöille oli tarjolla ensimmäistä vuotta MTK-Pohjois-Savon kilpailuttamat työterveyshuoltosopimukset. Yhteistyökumppanit olivat Järvisseudun/Kallaveden työterveys Oy:t ja Terveystalo Oy.

MTK-Pohjois-Savon nettisivuilta löytyy uutisia ja ajankohtaista tietoa. Jokapäiväisessä viestinnässä käytetään facebook-sivua, jolla oli vuoden 2020 lopulla noin 1 600 seuraajaa. Instagram-tilillä on noin 550 seuraajaa. Jäsenyhdistyksille ja jäsenille tehdään kohdennettua viestintää sähköpostilla. Yhdistysten ja liiton luottamushenkilöille on myös oma suljettu facebook-ryhmä. Uutena toimintamuotona vuoden 2020 kevätlvella otettiin käyttöön yhdistysten teams-palaverit.







MTK-Pohjois-Savo oli mukana kuntien ilmasto-ohjelmien laadinnassa. Kiuruvedellä pohdintaan osallistui Tero Kanala Maitosuomesta, MTK-Kiuruveden pj. Bartje Harmoinen ja johtokunnan jäsen Mikko Kemppainen



ERG-juhlavuoden avajaisissa palkittiin hyvistä ruokalahjatuotteista Iltalypsy Oy, Virtalan tila ja Haapaniemen matkailu

Yhteistoimistossa osoitteessa Tehdaskatu 37 työskentelevät MTK-Pohjois-Savon lisäksi MHY-Pohjois-Savo, Maaseutuammattiin ry, Mela-asiamiehet ja asiakaspalvelu ja MTK:n metsälinjan kenttäpäällikkö. Kiitos kaikille, jotka ovat lähettäneet toimistoomme vapaakappaleet sanomalehdistä.

## KOKOUKSET

### Johtokunta

Johtokunta kokoontui kertomusvuonna kymmenen kertaa. MTK-Pohjois-Savo teki lausunnot mm. seuraaviin asioihin:

- MTK:n johtokunnalle lausunto peltojen korvauskelpoisuudesta ja metsityskorvauksesta
- Melalle lausunto lomituspalvelualueista
- Pohjois-Savon liitolle maisema-alueista
- Työ- ja elinkeinoministeriölle yhdessä MTK:n kanssa kausityölain muuttamisesta

### Järjestäytymiskokous 7.1.2020, MTK-Pohjois-Savon toimisto

Johtokunnan puheenjohtajaksi valittiin Juha Partanen Pielavedeltä ja varapuheenjohtajaksi Noora Räsänen Leppävirralta. Kokouksessa nimettiin vuodeksi 2020 liiton valiokunnat, työryhmät ja edustukset. Kokouksessa käsiteltiin liiton kevätkauden toimintaa 2020.

### 10.3.2020, MTK-Pohjois-Savon toimisto

Johtokunta käsitteli vuoden 2019 toimintakertomuksen ja tilinpäätöksen. Edunvalvonta- asioissa käsiteltiin peltojen metsitykseen ja korvauskelpoisuuteen liittyvän kirjeen tekemistä maa- ja metsätalousministeri Lepälle. Johtokunta hyväksyi myös lihavalioikunnan tiedotteen maatalouden elinvoimaisuuden parantamisesta Itä- ja Keski-Suomessa. Bioenergia ja eläinlääkärien tilannetta käsiteltiin myös. Hanke-asioissa päätettiin Voimaa-Arkeen hankkeen resursseista kevät ja kesäkaudelle.

### **26.3.2020, etäkokous**

Kokouksessa käsiteltiin koronatilanteen tuomia muutoksia ja varautumista järjestötyössä ja maataloudessa. Johtokunta päätti itsearviointin toteuttamisesta ja käsitteli kausityövoima tilannetta ja mahdollista hanketta tilojen auttamiseksi kausityövoima asioissa.

### **8.4.2020, etäkokous**

Kokouksessa käsiteltiin työvoimaa tiloille hankkeen hakemus ja hankkeen käynnistäminen.

### **8.6.2019, MTK-Pohjois-Savon toimisto**

Kokouksessa käsiteltiin korona-ajan tilanne yhdistysten kokousten ja toiminnan osalta sekä järjestöuudistuksen tilannekatsaus. Johtokunta päätti myös kevätkokouksen ajankohdan. Käytiin myös linjaukset elvytystoimista, esitetään metsäteollisuuden investointeja, tilusjärjestelyjen kehittäminen peltoviljelyssä, liikenne- ja tietoliikenneinvestoinnit ja matkailun kehittäminen muuttuneeseen tilanteeseen.

### **23.7.2020, etäkokous**

Kokouksessa käsiteltiin valtuuskunnan kokouksessa esillä olevat järjestö- ja maatalouspoliittiset asiat. Pohjois-Savon alueen valtuuskunnan jäsenet olivat kokouksessa mukana.



Jouko Åkerlund, Timo Karjalainen, Juha Partanen, Kaija Korhonen, Harri Tuomainen, Noora Räsänen ja Jari Kauhanen tutustuivat "Jos lehmät puhuisivat"- näyttelyyn Kuopion kaupunginkirjastolla ennen elokuun johtokunnan kokousta.

### **10.8.2020 MTK Pohjois-Savon toimisto**

Kokouksessa käsiteltiin järjestöuudistuksen tilanne ja valtuuskunnan kokouksen päätökset. Valmisteltiin liiton talousarviota ja toimintasuunnitelmaa ja liiton strategiatyötä. Edunvalvonta-asioissa käsiteltiin kasvu- ja elvytysuunnitelmia.

## **26.10.2020 Hotelli Iso-Valkeinen Kuopio**

Kokous oli yhteinen nuorten valiokunnan kanssa. Kokouksessa käsiteltiin MTK-Pohjois-Savon strategian laatimista. Kokouksessa johtokunta hyväksyi esitykset toimintasuunnitelmasta ja talousarviopista liiton syyskokoukselle.

## **17.11.2020 etäkokous**

Kokoukseen osallistuivat MTK:n valtuuskunnan jäsenet. Kokouksessa käsiteltiin liiton talousarvio ja toimintasuunnitelma vuodelle 2021 ja valtuuskunnan kokoukseen tulevat asiat.

## **2.12.2020, Lapinlahti Kaija Korhonen**

Kokous oli johtokunnan oma kokous Kaija Korhosen luona Lapinlahdella. Kokouksessa valmisteltiin johtokunnan järjestäytymiskokoukseen liittyviä asioita.

## **MTK-Pohjois-Savon kevätkokous**

Liiton kevätkokous pidettiin 29.6.2020 Hotelli IsoValkeisella Kuopiossa. Puheenjohtajana toimi Tuomo Tikkanen ja sihteerinä toiminnanjohtaja Jari Kauhanen. Kokoukseen osallistui 60 henkilöä, joista paikan päällä 34 ja etänä 26. Osallistujista 52 oli jäsenyhdistysten virallisia kokousedustajia ja 1 edusti yhteisöjä.



Presidentin myöntämien ansiomerkkien saajat Aaro Mustonen, Riikka Hänninen, Jari Kauhanen ja Kari Tiitinen

Kokouksessa jaettiin tasavallan presidentin 6.12.2019 myöntämät ansiomerkit kansalaisansioista ja työstä maataloustuottajaväen hyväksi. Riikka Hänninen, Aaro Mustonen ja Kari Tiitinen saivat Suomen Valkoisen



Ruusun Ritarikunnan I luokan mitalin kultaristein ja Jari Kauhanen Suomen Leijonan Ritarimerkin. Kokouksessa käsiteltiin liiton uudet säännöt (1. käsittely) ja hyväksyttiin liiton tilinpäätös ja toimintakertomus vuodelta 2019. Kokouksesitelmän piti teams-etäyhteydellä Simo Tiainen.

### ***Kevätkokouksen tiedote: Ruokaa omasta maasta, kiitos!***

*Suomen elintarviketuotanto on näyttänyt vahvuutensa koronakriisin aikana. Korkea laatu kaikissa ketjun osissa on taannut toimitusvarmuuden ja virheettömät tuotteet, myös poikkeusoloissa. Ruokaa omasta maasta on tärkeä osa turvallisuutta ja huoltovarmuutta.*

*Kuluttajien luottamus suomalaiseen ruokaan on pysynyt korkealla, kiitos siitä. Kesän ruokahankinnoissa niin kaupoissa, kuin ravintoloissakin on hyvä katsoa aina alkuperä. Mikäli se ei heti ole selvillä, on hyvä kysyä mistä ruoka on tullut. Kun valinta kohdistuu kotimaiseen niin samalla nostamme yhdessä Suomea nousuun ja turvaamme oman maan tuotantoa ja työllisyyttä.*

*Satokauden herkut alkavat myös olla nyt parhaimmillaan, mansikatkin kypsyvät vauhdilla. Nyt on aika varmistaa herkut kesälle ja talvelle. Lomalaisille kotimaan matkailu tarjoaa hyvät ja turvalliset puitteet, moni hyvä asia löytyykin yllättävän läheltä.*

## **MTK-Pohjois-Savon Syyskokous**

Syyskokous pidettiin 30.11.2020 IsoValkeisella Kuopiossa. Kokoukseen osallistui 49 virallista kokousedustajaa jäsenyhdistyksistä ja 1 yhteisöjen edustaja, lisäksi 38 kokousedustajaa oli antanut valtakirjan toiselle kokousedustajalle. Kokouksen puheenjohtajana toimi Anssi Hänninen Rautalammilta ja sihteerinä toiminnanjohtaja Jari Kauhanen.

Kokouksessa hyväksyttiin MTK-Pohjois-Savo ry:n uudet säännöt (2. käsittely) ja hyväksyttiin liiton toimintasuunnitelma ja talousarvio vuodelle 2021. Kokous päätti luottamushenkilöiden palkkioista. Liiton johtokuntaan



kolmivuotiskaudeksi 2021- 2023 valittiin Lassi Heiskanen Vieremältä, Tiina Korhonen Vesannolta ja Janne Sirviö Juankoskelta. Toiminnantarkastajiksi valittiin Tuula Kuosmanen Kuopion Nilsiästä ja Eero Kyllönen Kiuruvedeltä. Varatoiminnantarkastajiksi valittiin Kaija Röpelinen Sonkajärveltä ja Hannu Smolander Tuusniemeltä.

Valtuuskuntaan valittiin vuosiksi 2021-2022 Jukka Huuskonen Kiuruvedeltä ja Simo Räty Kuopiosta. Varahenkilöiksi valittiin Veli-Tuomas Hakulinen Pielavedeltä ja Jari Kajan Karttulasta. Tilintarkastajaksi valittiin Seppo Koski HTM Siilinjärveltä ja varatilintarkastajaksi Juha Tissari KHT, JHTT Kuopiosta.

### **Syyskokouksen tiedote: Biotalous antaa polttoaineen uudelle talouskasvulle**

*Maaseutu tarjoaa vihreää kasvua. Suomi voidaan siirtää nopeasti bio-kiertotalouteen ja kestäväen kasvun ohjelman on tuettava muutosta nostamalla biotalous elvytyksen ja ilmastotyön ytimeen, sanoo MTK:n puheenjohtaja Juha Marttila. MTK:n esittämällä korona-elvytystoimilla edistettäisiin biotalouden tutkimus-, kehitys- ja innovaatiotoimintaa (TKI), kasvatettaisiin biokaasuntuotantoa sekä elvytettäisiin metsäsektoria kaikkialla Suomessa.*

*Talouden kasvu koronan jäljiltä vaatii materiaalien tehokasta kierrätystä. Todelliseen muutokseen päästään kuitenkin vasta silloin, kun kiertojärjestelmiin tulevat uudet materiaalivirrat ovat biotalouden eivätkä fossiilitalouden tuotteita. Pohjois-Savossa on hyvät mahdollisuudet luoda kilpailukykyisiä ja kestäviä biotalouden ratkaisuja.*

*Pohjoissavolaiset viljelijät kannustavat kaikkia valitsemaan kotimaisia elintarvikkeita joulunajan ruokapöytään. Lähellä tuotettu ruoka on hyvä valinta, hyvän maun ja lyhyen toimitusketjun lisäksi sillä se työllistää lähialueella. Hyvästä jäljitettävyydestä hyötyvät kaikki. Suomalaisen ruuan tunnistaa helposti Hyvää Suomesta- ja Sirkkalehtimerkeistä.*

## **Koulutustoiminta**

Maa- ja metsätalouden verokoulutus järjestettiin Kuopiossa 5.2.2020. Verokoulutukseen osallistui 60 henkilöä tilioimistoista ja maatilayrityksistä. Kouluttajina toimivat verojohtaja Timo Sipilä MTK:sta ja yrittäjä Hannu Vuoriniemi Vuoriniemi Consulting OY:stä.

MTK-Pohjois-Savon alueen yhdistysten puheenjohtajat ja sihteerit kokoontuivat Mikkeliin Itä- ja Keski-Suomen alueen luottamushenkilöiden tapaamiseen helmikuun vaihteessa. Tapahtumaan osallistui 121 henkilöä, joista 46 oli Pohjois-Savosta. Syksyllä järjestettyyn maakunnalliseen puheenjohtajien ja sihteerien tapaamiseen osallistui 37 henkilöä, joista 17 etänä. Tapaaminen järjestettiin Kunnonpaikassa Siilinjärvellä 21.10.2020.

MTK-Pohjois-Savon alueen yhdistysten jäsentilasto 31.12.2020

Yhdistys	Jäsentilat, joiden tilojen peltoala on ha										Metsätila tilat	Vastuu- henkilöt	Perh.jäs	Henk.jäs.jäs.	kunnia jäsjäs.	Jäseniä yht.	Muutos ed. v.	
	0 - 9,99		10 - 24,99		25 - 49,99		50 - 99,99		100 - 149,99									150 - kpl
	kpl	kpl	kpl	kpl	kpl	kpl	kpl	kpl	kpl									
Ilisalmi	21	43	49	42	10	4	65	234	251	276	16	1	544	-49				
Juankoski	20	29	27	18	3	8	44	149	160	249	8	-	417	-24				
Kaavi	18	21	11	5	3	0	13	71	73	114	5	3	195	4				
Karttula	19	21	7	6	1	0	24	78	79	126	1	2	208	-4				
Keitele	5	10	16	8	5	0	20	64	65	73	7	-	145	-10				
Kiuruvesi	21	49	72	68	26	24	87	347	371	580	16	2	969	-9				
Kuopio	53	55	43	28	11	3	80	273	278	349	33	-	660	-15				
Lapinlahti	25	69	73	35	14	11	58	285	288	444	10	6	748	-21				
Leppävirta	57	79	42	20	7	1	127	333	342	426	21	1	790	-8				
Maaninka	8	19	27	23	9	5	31	122	129	187	5	-	321	-25				
Nilsiä	20	28	41	33	15	4	81	222	222	282	17	1	522	-11				
Pielavesi	25	42	29	34	6	5	63	204	213	323	11	-	547	-5				
Rautalampi	15	25	16	14	8	3	27	108	112	148	3	-	263	-1				
Rautavaara	5	7	16	7	1	0	12	48	50	68	2	1	121	2				
Siiinjärvi	11	29	34	28	9	7	32	150	160	243	1	2	406	-3				
Sonkajarvi	13	28	34	34	12	3	75	199	199	351	4	1	555	-17				
Suonenjoki	34	20	17	13	5	3	40	132	134	181	9	1	325	0				
Tuusniemi	25	22	9	12	1	3	24	96	99	101	8	1	209	-2				
Tervo-Vesanto	32	33	35	15	4	2	49	170	176	245	0	-	421	-11				
Vieremä	31	36	59	48	17	8	48	247	261	509	17	-	787	-15				
<b>Yhteensä</b>	<b>458</b>	<b>665</b>	<b>657</b>	<b>491</b>	<b>167</b>	<b>94</b>	<b>1000</b>	<b>3532</b>	<b>3662</b>	<b>5275</b>	<b>194</b>	<b>22</b>	<b>9153</b>	<b>-224</b>				



**TILASTOTIETOJA LIITON ALUEEN YHDISTYSTEN JÄSENVILJELMISTÄ**

4.1.2021

31.12.2020

	Jäsentilojen lukumäärä		Jäsentiloilla 31.12.2019		Jäsentiloilla 31.12.2020		Muutos peltoha ed. v:sta	metsää ha/tila	metsää yht. ha	keski- ikä v.
	peltoa ha/tila	peltoa yht. ha	peltoa yht. ha	peltoa yht. ha						
Iisalmi	234	42,60	8057,68	8051,89	-5,79	47,05	11056,09	60,55		
Juankoski	149	42,86	5196,66	5143,37	-53,29	60,52	9077,45	54,83		
Kaavi	71	23,82	1614,38	1571,94	-42,44	84,22	5810,94	57,93		
Karttula	78	18,88	1246,09	1246,09	0,00	86,80	6683,74	55,28		
Keitele	64	40,07	1980,76	1963,46	-17,30	67,86	4343,05	62		
Kiuruvesi	347	57,85	16965,41	16950,69	-14,72	65,7	22797,98	56,61		
Kuopio	273	30,4	6613,25	6506,01	-107,24	58,26	15905,29	60,02		
Lapinlahti	285	41,31	10720,41	10410,30	-310,11	55,99	15790,33	56,63		
Leppävirta	333	23,34	5552,29	5460,94	-91,35	73,93	24617,60	61,51		
Maaninka	122	50,94	5291,74	5144,72	-147,02	53,12	6427,61	57,3		
Nilsia	222	38,34	6861,28	6747,50	-113,78	66,98	14870,65	59,18		
Pielavesi	204	35,62	5894,42	5842,09	-52,33	72,5	14716,79	57,05		
Rautalampi	108	39,87	3606,18	3588,50	-17,68	64,86	7004,49	58,34		
Rautavaara	48	33,79	1317,81	1317,81	0,00	60,46	2901,89	56,36		
Siilinjärvi	150	51,46	6814,65	6793,12	-21,53	56,34	8338,03	59,72		
Sonkajärvi	199	38,73	6368,68	6273,89	-94,79	72,50	14427,93	62,64		
Suonenjoki	132	33,27	3367,77	3327,24	-40,53	74,47	9829,92	55,94		
Tuusniemi	96	29	2326,35	2290,61	-35,74	55,49	5326,84	60,54		
Tervo-Vesanto	170	27,88	3931,34	3931,34	0,00	77,52	13101,08	56,06		
Vieremä	247	45,73	9891,61	9831,56	-60,05	62,30	15325,80	55,65		
<b>Yhteensä</b>	<b>3532</b>	<b>39,21</b>	<b>113618,76</b>	<b>112393,07</b>	<b>-1225,69</b>	<b>64,63</b>	<b>228353,50</b>	<b>58,61</b>		



# EDUNVALVONTAA AIHEALUEITTAIN

## MTK-Itä- ja Keski-Suomen liittojen valiokuntien toiminta 2020 ELINKEINOPOLITIIKKA- JA YRITTÄJYYS

Elinkeinopolitiikka- ja yrittäjyysvaliokunta käsitteli koronan vaikutuksia maaseudun yrityksiin. Suomen rajat sulkeutuivat, eivätkä normaalisti kausitöitä tekevät päässeet maahan. MTK aloitti nopeasti Töitä Suomesta Oy:n nimissä lentoliikenteen Ukrainasta Suomeen koronaturvallisesti. MTK-Pohjois-Savo ja 5 muuta toimijaa (MTK-Pohjois-Karjala, Suonenjoen seudun marjanviljelijäin yhdistys, Maaseutuammattiin ry, ProAgria Itä-Suomi ja Savonia ammattikorkeakoulu) hakivat Euroopan Sosiaalirahastolta rahoitusta hankkeeseen, jolla pyrittiin lieventämään koronapandemian vaikutuksia alkutuotannon yrityksiin. Kohteena olivat kaikki alkutuotannon kausityövoimaa tarvitsevat yritykset Pohjois-Savossa ja Pohjois-Karjalassa. Toiminnan kärkenä olivat toimenpiteet marjatilaille, koska niillä työvoimantarve on suurin. Suomessa lomautettujen henkilöiden osalta työvoimantarjonta oli vaikeaa ennakoida, sillä oli vaikeaa arvioida, miten nopeasti muut yritykset pääsevät avaamaan taas toimintojaan kevään koronasulun jälkeen. Hallitukselta odotettiin linjauksia palkkatuen käytömahdollisuudesta ja työttömyyspäivärahan suojaosan nostamisesta.

Yrittäjien työttömyysturvaa oli ollut mahdollista hakea maaliskuun puolivälistä saakka, jos yritystoiminta oli keskeytynyt tai tulos jäi alle 1 090 euron/kk. Maa- ja metsätalouselinkeinoille oli keväällä suunnattu vain valtiontakaukset. Liitännäiselinkeinoille oli lupailtu tukipakettia, jonka sisällöstä ei ollut kokoushetkellä tietoa. Valiokunta toivoi keskustelussaan ennakkotiedotusta tuen mahdollisuudesta. Valiokunta muistutti myös, että veroennakoita kannattaa muuttaa heti, jos näyttää sille, että vuoden tulos ei kehity suunnitelmien mukaiseksi.

Toisena kokousasiana valiokunta käsitteli tieverkoston kuntoa. Rahat ovat lisääntyneet tieverkoston kunnossapitoon, esimerkiksi Savo-Karjalassa päällystystöitä tehdään vuonna 2020 noin 500 km, eli kaksinkertainen määrä aikaisempiin vuosiin verrattuna. Samaan aikaan alemman tieverkon kunto heikkenee, koska kunnossapitokorjaukset sorateilla ovat vähäiset. Valiokunta toi keskustelussaan esille, että päällystystyöt valtaväylillä ovat erittäin tarpeellisia, mutta alemmaa tieverkkoa ei saa unohtaa. Alempi tieverkko mahdollistaa

Huoltovarmuutta (sähkö- ja televerkot, elintarvikkeet, energia)

Turvallisuutta (pelastustoimi, poliisi, puolustusvoimat, rajavartiolaitos)

Elinkeinoelämän toimintamahdollisuuksia (maa- ja metsätalous, metsä-, elintarvike- ja energiateollisuus, rakentaminen ja ylläpito, luontomatkailu ja yrittäjyys)

Julkisten palvelujen käytettävyyttä (Sosiaali- ja terveyspalvelut, kyyti-, posti- ja jakelupalvelut)

Hyväkuntoinen alempi tieverkko laajentaa ihmisten valinnanmahdollisuuksia työ- ja asuinpaikan suhteen. Valiokunta päätti tehdä kannanoton alemman tieverkon kunnossapidon tarpeesta. Valiokunta muistutti myös, että rakentamisen hiljentyessä teiden kunnossapitoon suunnattu rahoitus tukee myös maanrakennusalan työllisyyttä eri puolilla Suomea.

Toisen kokouksen teemana oli korona-elvytysrahojen käyttö. Jokainen maakunta on valmistellut esityksen korona-elvytysrahojen käytöstä. Valiokunta tutustui maakunnittain elvytysrahojen käyttösuunnitelmiin ja poimi sieltä maa- ja metsätaloutta sekä maaseudun elinvoimaisuutta tukevat hankkeet. Etelä-Savossa korostuivat metsä- ja puuosaamisen vahvistaminen, puurakentamisen edistäminen ja metsäalan digitaalisuutta edistävät

ratkaisut. Myös vesiosaamisen vahvistaminen ja kestävä ruokajärjestelmä olivat listalla. Keski-Suomi oli nostanut esiin bio- ja kiertotalouden kehitys- ja investointiohjelman, jossa tavoitteena on jalostusasteen nostaminen ja uuden liiketoiminnan luominen, esim. muovia korvaavat jalosteet, kemikaalit ja tuotteet, puuvillaa korvaavat tuotteet ja biokaasu ja sen jakeluverkko. Pohjois-Karjalan kärkitoimenpiteinä olivat paikallisen kysynnän elvyttäminen, uuden kasvun kiihdyttäminen yritysten strategian, liiketoiminnan ja toimintatapojen uudistamisen avulla ja uusien liiketoimintamahdollisuuksien luominen arvoverkostojen avulla. Pohjois-Savo panostaa biojalostukseen, puun käytön edistämiseen, elintarvikkeiden arvonalisäykseen ja maakuntaan muuton edistämiseen.

Valiokunta käsitteli myös työvoiman saantia maaseudun yrityksiin. Kati Kuula MTK:sta kertoi Töitä Suomesta Oy:n toiminnan alkuvaiheista. Yhtiön visiona on olla markkinajohtaja ja luotetuin maaseudun työvoimapalveluiden tarjoaja vuonna 2025 sekä toimii kannattavasti koko Suomessa. Kevääseen 2021 valmistautuminen on jo käynnissä. Töitä Suomesta Oy neuvoo ja ohjaa ja tarjoaa lisäksi esim. rekrytointipalveluja ja koulutusta. Rekrytointi – ja henkilöstöosaamisen sekä työnantajamielikuvan kehittäminen vaatii edelleen työtä. Valtion suunnalta odotetaan kotimaisen työvoiman kannustimia niin työntekijälle kuin työnantajalle.

Valiokunta keskusteli myös kaivosalueiden maanomistajille tulleista kiinteistöveromaksuista muualla Suomessa. Asian etenemistä oikeuden päätökseen seurataan. Katso-tunnisteet lakkaavat ja asiainnissa siirrytään käyttämään suomi.fi- tunnisteita. Verohallinto on ollut niukkasanainen opastuksessa ja tiedotuksessa. Valiokunta päätti olla yhteydessä verottajaan asiasta. Valiokunnan puheenjohtajana toimi Riku Kalmari Kivijärveltä ja varapuheenjohtajana Kimmo Ihalainen Joroisista, sihteerinä oli Sirpa Lintunen MTK-Pohjois-Savosta.

## ERIKOISKASVIT

Itä- ja Keski-Suomen erikoiskasvaliokunta edustaa laajasti vihannes-, juures- ja marjakasvien sekä perunan tuotantoa. Valiokunta kokoontui vuoden aikana neljä kertaa. Käsiteltävät asiat liittyivät valtaosin koronaan ja siihen liittyvään kausityövoimakysymykseen.

### *Vuoden 1. kokous*

Koronakeskustelussa tuotiin esille seuraavaa:

Migri – luvat kuntoon mahdollisimman nopeasti – nyt mennyt jo jopa puoli vuotta.

Kahden viikon karanteenin vaikutus otettava huomioon lupien pituuksissa.

Karanteeniohjeistus tiloille, miten työntekijöiden tulee käyttäytyä, mitä voivat tehdä ja, missä, korvaako joku, jos työntekijä sairastuu?

Onko kausityö välttämätöntä työmatkaliikennettä – tulkintaa ei vielä ole, mutta ymmärrystä TEM:n puolelta on osoitettu. Osa porukkaa on jo päässyt tulemaan, työnantajien huolehdittava karanteenista. Samalla oltava selvyys, mitä karanteenilla tarkoitetaan käytännössä, voivatko työskennellä ko. tilan pelloilla ja tiloissa?

Tuoteturvallisuudesta on pidettävä tiukka huoli, vaikka sanotaan, ettei tartu elintarvikkeiden kautta – tämän vuoksi karanteenista on pidettävä tiukasti kiinni. Sadonkorjuuseen tulevien tuloaika on oleellisempi, koska nämä työntekijät ovat suorassa kosketuksessa mm. marjoihin – taimi- ja istutustöissä riskiä ei samalla tavalla ole. Sama ongelma pitkin Eurooppaa – työluvut kuntoon täällä Suomen päässä – kaikille yhteinen intressi, että saadaan työvoima liikkeelle.

Ei pidä luoda liian positiivista kuvaa siitä, että tiloille voi ns. kuka vaan tulla töihin - ensisijaisesti tavoitteena saada työntekijät sieltä, mistä aiemminkin. Osalla tiloista pohditaan, uskaltaako laittaa tuotantopanoksia keväällä jopa satojen tuhansien edestä, jos työntekijöitä ei tulekaan.

Lintuvahinkojen ennaltaehkäisytoimiin avustus on ihan hyvä, erilaisiin äänikarkotteisiin ja mahdollisiin tykkeihin. Vahinkojen toteaminen heti, maataloussihteerin paikalle kutsuminen ja kirjaus, korvaushakemukset kootusti lokakuun loppuun mennessä ja maksatus vahinko vuoden loppuun mennessä 31.12.

Myös tuulihaukka, jos sen saa pesimään pellon lähelle, toimii parhaiten räkättikarkottimena. Yleensä kalleimmat ensimmäiset marjat menevät lintujen suihin. Sitten pääskyt yms., mitkä voivat aiheuttaa vahinkoa ulostamalla varastotiloihin tai tuotantotiloihin, niin siihen tiedotusta ja vinkkejä kuinka pääskyn saa pesimään ja istumaan jonnekin muualle. Ja ohjeet, millä vältetään riskikattorakenteet, jossa linnut voi pesiä/istua.

### *Vuoden 2. kokous*

Kokouksessa käsiteltiin yksityiskohtaisia tilatason tilanteita, jotka kirjattu vain valiokunnan pöytäkirjaan. Yleisinä huomioina todettiin, että elokuu on vihannestiloille kriittinen ajankohta, marjatiloihin jo heinäkuu. Silloin on oltava työntekijöitä.

Valmiiksi poimitun marjan kysyntää on vaikea arvioida. Esimerkiksi kalakaupassa on ollut kysynnän kasvua. Vakioasiakkaat ovat ilmaisseet, että haluavat marjaa tänäkin vuonna. Jokaisen tilan on harkittava, ottaako itsepoimijoita. Esimerkiksi Suonenjoella on niin paljon tiloja pienellä alueella, ettei itsepoimijoita riitä. Marjaa tulee liikkumaan vähemmän kuin viime vuonna.

Itsepoimintalohkot erillään muista lohkoista ja liikkumista rajoitetaan. Myös kesän säät ovat vielä epävarmat. Venäjän jo nyt kuuma sää saattaa olla tulossa meillekin. Vuonna 2010 oli vastaavanlainen tilanne. Myös tiloilla on suhtauduttava tilanteeseen niin, että viesti on kuitenkin positiivinen eikä korosteta ongelmia. Työpaikat kannattaa mahdollisimman kattavasti ilmoittaa eri palveluihin.

### *Vuoden 3. kokous*

Myös kolmannessa kokouksessa käsiteltiin yksityiskohtaisia tilatason tilanteita, jotka kirjattu vain valiokunnan pöytäkirjaan. Yleisinä huomioina käytiin mm. läpi kauppojen hintakilpailua. Kaupan edustajat sanovat, että maksavat omista katteistaan, mutta voidaanko tähän luottaa? Tuottajahintaa ei ole varaa laskea, jotta voidaan turvata sekä laatu että jatkuvuus tuotannossa. Kurkku ja tomaatti ovat erityisesti ongelmassa jo nyt, mikä johtuu osin ylitarjonnasta. Mikäli koulut menevät kiinni, niin kysyntä vähenee taas radikaalisti. Myös kauppojen hevi-osastojen tapa käsitellä tuotteita ei kaikin osin ole asiantuntevaa, mistä seuraa laatutappioita ja hävikkiä.

Hintatason pitäminen kausituotteissa on erittäin hankalaa, kun kilpailu on kovaa. On vaikea arvioida, mikä on luontaista vaihtelua ja, mikä on kaupan ajamaa tasovaihtelua. Kaupat ovat mm. luomutuotteissa nähneet, ettei hinnan kovakaan alennus lisää sen kokonaismyyntiä, tosin tuotteiden välillä voi olla vaihtelua.

Kesällä oli lähes viikoittain esillä tiloja, joilla oli jotain ongelmia – media oli kiinnostunut, jolloin julkisuuskuvaan pitää kiinnittää huomiota. On hyvä muistaa, että oma tila edustaa myös koko toimialaa. Kaikkien pitää toimia lakien ja asetusten mukaisesti – lisäksi on osattava viestiä siitä tavalla, jonka julkisuus, kuluttajat ja media ymmärtävät.

Arvostuksen nousu pitää turvata, jotta se jatkuu ja kasvaa – tämä pitää osata tiloilla ottaa huomioon. Jos keväällä 2021 joudutaan taas perustelemaan, miksi tarvitaan ulkomaista työvoimaa niin se pitää pystyä perustelemaan vielä aiempaa paremmin.

### *Vuoden 4. kokous*

Kansallinen pölyttjästrategia työn alla, valmis syksyllä 2021. EU-tason valmistelun lisäksi tehdään kansallinen ohjelma, jossa maa- ja metsätaloudella on iso rooli. Pölyttjäkadon estäminen ja pölyttäjien elinympäristön suojelu keskeisiä asioita. Tämä voi heijastua kasvinsuojeluaineiden valikoimaan ja käyttöön. Pölyttäjille tärkeiden elinympäristöjen, kuten pientareiden ja pellonreunojen säilyttäminen voi tuoda uusia toimenpiteitä, joilla näitä voidaan edistää. Myös pölyttäjien seuranta pyritään parantamaan, jotta voidaan saada luotettava tietoa eri pölyttäjien kannoista.

Iso asia alalle on kansallisen lannoitevalmistelainsäädännön uudistus, jonka taustalla EU-direktiivi. Puhdistamolietteen hyödyntäminen ja siitä lannoitetta valmistavien laitosten hyväksyntä ja valvonta ovat osa uudistusta ja, mihin näistä tuleva lannoite lainsäädännössä tulee ohjattavaksi. Keskustelua käydään myös siitä, tuleeko fosfori ns. nitraattidirektiivin alle vai osana lannoitevalmistelainsäädäntöä. Jälkimmäinen voisi olla parempi vaihtoehto.

CAP:n ja ympäristökorvausjärjestelmän valmistelu on edelleen kesken eikä yksityiskohtaisia tietoja vielä ole. Tällä hetkellä ei näyttäisi olevan tulossa kovin hyviä toimenpiteitä avomaan puutarhatuotantoon. Tärkeää on, ettei tule käytännön viljelyä haittaavia ehtoja esim. peltojen vaihtoon. Peltojen viherpeitteisyys tai muokkausrajoitukset tulee ottaa huomioon avomaan tuotannon näkökulmasta, jotta tuotannon erityispiirteet ja vaatimukset tulevat huomioiduksi ja tuotanto voi jatkua.

Minor use -luvissa on jouduttu Tukesin kanssa käymään keskustelu yksittäisten kasvien viljelyalaan liittyen. Alan kasvusta huolimatta voitiin jatkaa lupien käyttöä. Kokeita (mm. jäämäkokeet) varten tarvitaan rahoitusta, jota MTK ei voi kokonaan rahoittaa, vaan tarvitaan todennäköisesti myös viljelijöiltä rahoitusta.

Kausityövoimatilanteen osalta todettiin, että kausityöntekijöitä vuonna 2020 tuli Suomeen noin 7 000. Kiintiö 9 000 työntekijälle siten riitti ja tarvittaessa sitä voidaan nostaa. Paikoin ei tarve ollut niin suuri kuin oli odotettu. MTK:n luoma "kausityövoimaputki" Ukrainasta toimi hyvin, eikä näillä lennoilla ollut yhtään tartunnan saanutta.

Valiokunta painottaa, että on erittäin tärkeää, että saadaan hyvissä ajoin oikea kiintiö kasaan ulkomaisesta työvoimasta. Kesä meni kohtuullisen hyvin ja myös kotimaisesta työvoimasta oli hyviä kokemuksia, minkä voisi nähdä myös maatalouden pr-asiana, joita voi hyödyntää laajemminkin mm. mediassa, käytetään todennäköisesti myös jatkossa kotimaista työvoimaa.

## PELTOKASVIT

Peltokasvivaliokunta kokoontui toimintavuonna kaksi kertaa, ja umpikin kokous pidettiin etänä Teams-yhteydellä. MTK:n vilja-asiamies Max Schulman kertoi koronatilanteen vaikuttaneen, että ollaan kaikki eristyksissä kotona, nyt myös maatilat. Liikkuminen vähenee jatkuvasti. ja tilanne näyttää loistavasti suuntaa tulevaan, sillä näin saamme tietoomme miten maaseudun verkot toimivat ja mahdollistavat etätöyön. Maailman-kaupassa koronan vaikutuksesta Kiina on hidastunut, mikä näkyy myös maailman viljakaupassa. Ruokaa tosin tarvitaan edelleenkin, mutta logistiikka koko ketjuna on hidastunut huomattavasti. Tämä on lähtenyt laskemaan hintaa, Italiassa tilanne on kriittinen ihmisten sairastumisen ja rajoitusten takia. Ruoan raaka-aineille on tarvetta ja se liikkuu kohtalaisesti. Logistiikassa on kuitenkin ongelmia rajoitusten ja ihmisten pelon kautta. Euroopassa hinnoissa on alkanut näkyä pientä elpymistä, vaikka kuljetuksia on pysäytetty ja erityisesti rajanylityspaikoilla on ruuhkia. Suomessa viennin tyrehtyminen raskauttaa Suomen viljatasetta entisestään. Se pitää hinnat matalalla siirryttäessä uuteen satokauteen.



Satokauteen valmistumisessa Schulman kehotti valmistautumaan valkuaisen tuotantoa lisäämällä sekä tekemällä sopimuksia – erityisesti suoraan kotieläintilojen kanssa. Tilastojen mukaan hennettä on tulossa jopa 26% enemmän viljelyyn vuoden takaiseen verrattuna, mutta tämä nousu ei ole vielä liikaa, sillä tarvetta löytyy. Sopimuksilla varmistetaan myyntiä, jos määrä nousee vielä entisestään. Tässä auttaa myös erityisesti sopimukset kotieläintilojen kanssa, jolloin turhia välikäsiä jää pois. Suunniteltiin valiokunnan vuoden toimintaa, keskittyen erityisesti seuraaviin osa-alueisiin: Vilja- ja vientitilaisuuksien järjestäminen, Viljatorin kehittämistyö ja lehtijutut paikallislehtiin. Kokouskeskustelut painottuivat siemenkaupan ja kannattavuuskriisin yhteyteen, öljykasvien tukiin.

Toinen kokous oli tarkoitus pitää vientiseminaarin yhteydessä Keski-Suomessa, vaan koronan edelleen jylätessä pidettiin kokous 10.11.2020 verkkoyhteyksien avulla. Kokouksen keskeisin aihe oli MTK:n peltokasvistrategia, jota esitteli Max Schulman MTK:sta. Peltokasvistrategian tarve on syntynyt ilmaston, ostajien, elintarviketeollisuuden ja maatalouspolitiikan muuttumisesta. Oma strategia huomioi markkinat, maatalouspolitiikka ja suomalaiset viljelijät, jotka tarvitsevat koulutusta oman tuotantosuunnan kehittämiseen. Strategia tehdään ulottumaan vuoteen 2040 asti. Järjestön työhön tarvitaan pitkäaikaista ja tulevaisuuteen katsovaa yhteistä tahtotilaa. Keskiössä ovat pellon käyttö ja sen tase, joka osoittaa, että tarvitsemme lisää valkuais- ja öljykasveja, Strategia tulee viljojen ja öljykasvien lisäksi tarkastelemaan myös nurmiviljelyä hiilineutraaliuden tavoittamisessa. Schulman kertoi myös strategian aikataulusta. Keskustelu painottui muutoksen tärkeyteen: Asiat ei muutu, jollei tuoteta sitä mitä markkinat tarvitsevat. Maatalouden tuottavuuden parantaminen pitäisi olla kokonaisvaltaista mm. kannattamattoman viljelyn poistaminen. Viljelykiertoon on myös keskityttävä ja kannustettava siihen entistä enemmän. Hinnan nähtiin kannustavan kehittymiseen ja huolta pidettävä vastuullisesta tuotannosta. Vastuu on viljelijällä itsellään. Vastuullisuusviestinnässä on panostettava kasvinviljelyn hyviin puoliin. Kokous käsitteli myös tilojen välisiä viljanmyyntisopimuksia, johon tarvitaan viljelykauppasopimus sisältäen hinnat ja rahat. Sopimusten tulisi parantaa vilja-alaa. Tilojen välistä kauppaa tulisi ohjata vahvasti digitaaliseen kauppaan. Viljatorin- kautta saamme lisää dataa oikeasta hintatasosta, joka luo lisää avoimuutta. Myös mennyt kasvukausi keskustelutti haasteineen ja onnistumisineen. Valiokunnan puheenjohtajana toimi kertomusvuonna Jarkko Pakkanen ja sihteerinä Elina Nummela MTK Keski-Suomesta.

## LIHA

Valiokunta kokoontui kertomusvuonna kaksi kertaa 10.3. Kuopiossa ja 5.11. etäyhteydellä. Valiokunta antoi vuoden aikana kaksi tiedotetta julkisuuteen ja päättäjille. Lisäksi lihavalioikunta antoi MTK:n lihavalioikunnalle esityksen vasikkapulan hoitamiseksi. Valiokuntalaiset osallistuivat MTK:n liha-alan verkostojen toimintaan. Valiokunnalle tiedotettiin liha-alan ja maatalouspolitiikan asioista. Valiokunnalla oli käytössä Teams-tiimi. Valiokunnan puheenjohtajan toimi Ahti-Pekka Vornanen Vieremältä ja varapuheenjohtajana Lauri Jaatinen Toivakasta.

**10.3. kokouksesta valiokunta antoi kokouksen keskustelun ja päätösten pohjalta seuraavan tiedotteen;**

***Itä- ja Keski-Suomen maatalouden kilpailukykyyn tulee panostaa vahvuuksien ja uudistumisen kautta, poikkeusolojen aikana käyttöpääomarahoitusta maatiloille turvattava***

*Itä- ja Keski-Suomen maatalous ja elintarviketuotanto on ollut voimakkaassa muutoksessa. Maatilojen määrä on vähentynyt ja erityisesti kotieläintilojen määrän lasku on ollut voimakasta. Samalla myös jalostavaa elintarviketeollisuutta on alueelta poistunut merkittävästi. Suomen ja EU:n maatalouspolitiikan tavoitteena on ollut turvata maatalouden ja elintarviketuotannon säilyminen ja jatkuminen myös heikoimmilla viljelyalueilla. Nyt tuotanto on keskittymässä kiihtyvällä tahdilla Suomen sisälläkin paremmille viljelyalueille. Tarvitsemme nopeasti tuotantoa säilyttäviä lyhyen ajan toimia ja sen jälkeen pitemmän ajan toimia, jotka turvaavat maatalouden jatkuvuuden koko Suomessa.*

***Lyhyellä aikavälillä on maatilojen maksuvalmiuden turvaaminen ykkösasia. Tuottajahintoja ei saa laskea ja tilojen käyttöpääoman vahvistamiseen on luotava rahoitusjärjestelmä, joka turvaa myös maksuvalmiuteen joutuneiden tilojen rahoituksen poikkeusolojen aikana.***

*Muutoksen vauhtia voidaan hidastaa käyttämällä tehokkaammin maatalouspolitiikan ohjauskeinoja. Itä- ja Keski-Suomeen on saatava uudelle ohjelmakaudelle korkeampi luonnonhaittakorvauksen taso. Ympäristökorvauksen kohdentamisen toimet tulee yltää paremmin koko Järvi-Suomen alueelle. Ilmastomuutokseen liittyvinä toimina heikotuohtojen peltojen metsitys sopii rajoitetusti ja kohdennettuna toimena, mutta samalla on mahdollistettava peltorakenteen edelleen kehittäminen. Tämä on erityisen tärkeää pienten peltolohkojen alueella. Viljelystä poistuvien peltojen korvauskelpoisuudet tulee saada siirrettyä viljelyssä oleville korvauskelvottomille pelloille. Siirrot tulee ensisijaisesti tehdä ELY-keskusten alueita noudattaen, muuten on vaarana korvauskelpoisen alan supistuminen heikoimmilta alueilta. Peltojen peruskunnostusta kuten kalkitusta, sala-ojitusta sekä peltorakenteen parantamista tulee tukea ja edistää. Nämä toimet ovat tehokkaita ja myönteisiä myös ilmaston muutoksen hillitsemisessä.*

*Itä- ja Keski-Suomen pellot soveltuvat hyvin nurmiviljelyyn, mutta myös viljan, erityisesti rehuviljan viljely alueelle onnistuu. Pellon sadon tärkein käyttökohde on kotieläintuotanto. Itä- ja Keski-Suomen maatalous tarvitsee kotieläintuotannon säilymistä varten elinvoimaisena. Luopuvien tilojen tuotannon korvaamiseen tarvitaan uusia investointeja. Rahoituksen saamista investointeihin on helpotettava ja investointien tukitasot on pidettävä riittävän korkeina. Korotetut investointituet ja takaukset edesauttaisivat investointien toteutumista Järvi-Suomen alueella. Ilmastomuutoksen hillintä ja maatalouden kannattavuuden parantaminen toteutuu investoimalla peltopohjaiseen ja lannasta tehtävään energiatuotantoon esim. biokaasutuksen kautta. Myös kiertolannoitteet on saatava kilpailukykyisiksi vaihtoehdoiksi sadon tuottamisessa. Itä- ja Keski-Suomeen tarvitaan nyt investointeja keskitettyihin kuin myös tilatason laitoihin. Maatalouden ja metsätalouden yhteistoiminta bioenergian tuottamisessa voisi olla Itä- ja Keski-Suomen menestystekijä tulevaisuudessa. Kuntien elinkeinotoimien tulee olla aktiivisia bioenergia- ja biokaasu- sekä kiertolannoiteinvestointihankkeiden edellytysten aikaansaamiseksi.*

## **Valiokunnan esitykset vasikkapulaan**

- 1.Keskustelu lihatalojen kanssa yhteisesitä pelisäännöistä: kuinka niukkuus jaetaan ( osuuskunnissa jäsenten tasavertainen kohtelu )
- 2.Uusien Loppukasvatuspaikkojen investointitukien tauko määräajaksi, olosuhteiden parantamiseen liittyvät investoinnit pitää olla mahdollisia.
- 3.Tukijärjestelmien hiominen, että pitempi kasvatusaika on mahdollista esim. pohjoisen tuen maksaminen 20,5 tai 21 kk ikään.
- 4.Hallitut toimet tuotannon lopettajille
- 5.Neuvottelut rahoittajien kanssa ylimenokauden rahoituksesta

6. Nautastrategian toteuttaminen ja seuranta koko ketjussa; suunnitelmallinen kehittäminen missä huomioidaan kasvatuspaikkamäärissä vasikkamäärän kehitys ja myös kysynnän muutokset.

### **5.11. kokouksesta valiokunta antoi kokouksen keskustelun ja päätösten pohjalta seuraavan tiedotteen;**

*Elintarvikemarkkinalain uudistus on tärkeä ja pitkään kaivattu asia suomalaiselle maataloudelle ja lihan tuotannolle. Itä- ja Keski-Suomen MTK -liittojen lihavaliokunta on tyytyväinen esitykseen ja toivoo nyt sen pikaista hyväksymistä eduskunnassa ja odottaa lain tuovan myönteisiä vaikutuksia elintarvikemarkkinoiden toimivuuteen ja sopimussuhteen heikoimmassa asemassa olevien myyjien aseman vahvistamiseen ja alkutuotannon kilpailukykyyn.*

*Toinen hyvä uutinen liha-alalle on ollut kotimaisen ruuan arvostuksen kasvu, joka näkyy myös kotimaisen ruuan hyvänä kysyntänä. Hyvästä kysynnästä huolimatta lihan hintaa on kohdistunut laskupaineita mm. naud- ja sianlihan tuottajahinta on ollut laskussa.*

*Sianlihan hintaan vaikuttaa afrikkalainen sikarutto, mikä on saanut eurooppalaiset sikamarkkinat kriisiin. Suomessa tautia ei ole vielä tavattu ja nyt ala toivoo vahvoja toimia, joilla leviäminen Suomeen voidaan estää. Myös kaupalta toivotaan erityistä vastuuta, että kriisitilanteessa huomioidaan kotimainen tuotanto eikä lähdetä markkinahäiriön johdosta halpaerien tuontiin.*

*Maidontuotannon ja lihan tuotannon pitkää jatkunut alhainen hintataso on johtanut koviin tuotannon tehostamisen vaatimuksiin. Maito- ja lihatilat ovat investoineet tuotannon kasvuun pysyäkseen kilpailukykyisinä. Investointien tuoma volyymin kasvu ja markkinoiden kehitys eivät ole kulkeneet käsikädessä. Maidossa ja naudanolihassa on jouduttu tuotantoa rajoittaviin toimenpiteisiin. Maidossa on tullut mm. hinnoittelujärjestelmä, jolla rajataan tuotannon kasvua. Naudanolihassa on jouduttu rajoittamaan investointeja vasikkapulan takia. Vasikkapulan suurin syy on lehmämäärän lasku, joka jatkuu myös tulevaisuudessa. Tyhjät karsinapaikat tarkoittavat merkittäviä menetyksiä nautatilojen tuloksessa.*

*Uusien loppukasvatuspaikkojen sijaan nyt nautapuolen investointien painopistettä on lyhyellä ajalla kohdennettava perusparannuksiin ja tuotanto- sekä viljelyolosuhteiden parantamiseen. Liha-alalla on tärkeä rooli, kun ilmastotavoitteiden mukaisia investointeja biokaasutuotantoon lähdetään toteuttamaan.*

*Itä- ja Keski-Suomen MTK-liittojen lihavaliokunta esittää vasikkapulan ratkaisemiseen ja kotimaisen naudanolihan saatavuuden ja kehittymisen turvaamiseksi hallittua ja suunnitelmallista emolehmätuotannon lisäämistä. Emolehmätuotannon kasvu tulee toteuttaa siten, että se ei aiheuta lihaketjussa markkinahäiriöitä ja tukimenetyksiä olemassa olevalle tuotannolle. Alan toimijoiden tulee yhdessä hakea keinot onnistuneelle toteuttamisella. Tässä on alan yhteisen hankkeen paikka.*

*Lisäksi valiokunta uudistaa kantansa uuden ohjelmakauden tukien muutostarpeesta. Rahoitusta on kohdennettava nykyistä tuloksellisemmin. On tuettava enemmän itse tuotantoa ja vähemmän tuotanto-olosuhteiden säilyttämistä. Ilmasto- ja ympäristötavoitteiden sekä kasvuohjelmien mukaiset biokaasutuotannon ja kiertoalouden investoinnit saatava liikkeelle myös Itä- ja Keski-Suomessa.*

*Kokonaisuutena suomalainen maatalous tarvitsee parempaa kannattavuutta, tuotannon määrien hallintaa ja ennustettavuutta.*

## **MAITO**

Koronan vaikutukset keväällä 2020: Hamstraus kasvatti kysyntää vähittäiskaupassa ja paikkasi horeca-sektorin romahdusta (Horecan osuus meijerituotteissa EU:ssa n. 35 % USA:ssa n. 50 %). Pohjoisella pallon

puoliskolla kasvanut tuotanto ja laskenut kysyntä johtaa varastojen kasvuun. Hintojen laskupainetta tuotteiden hintoihin ja tuottajahintoihin. Globaali taantuma voi painaa tuote- ja tuottajahintoja alaspäin 2021 saakka.

EU:n markkinatoimenpiteitä:

Interventio auki voille ja rasvattomalle maitojauheelle. Ensimmäisiä myynti-ilmoituksia interventioon odotellaan. Yksityisen varastoinnin tuki rasvattomalle maitojauheelle, voille ja juustoille. Komission täytäntöönpanoasetus koskien maidon tuotannon suunnittelua: vaikean markkinatilanteen tasapainottamiseksi korkean tuotannon kauden ajaksi (6kk) mm. viljelijät, viljelijöiden yhdistykset, tuottajaorganisaatiot ja toimialaorganisaatiot voivat suunnitella maidontuotantoa vapaaehtoisin sopimuksin. Kilpailuviranomaiselle raportoidaan sopimuksista ja sovituista maitomääristä.

Kotimaan markkinoilla vähittäiskaupan menekki on normaalia suurempaa, Horeca-sektori on romahtanut, erityisesti huolena ovat lisäarvotuotteet.

Koronatilanteessa toimia tehty ja poikkeuksia saatu: MTK:n pelastus- ja valmiuspakettiesitys hallitukselle – seuranta- ja vaikuttamistyö käynnissä. Valkuaispulaan syytä varautua, rapsirouheen saatavuuteen voi tulla haasteita - kannustettu valkuais/öljykasvien viljelyyn, tukeen n. 40 % korotus ja herneelle ja härkävavulle itävyyspoikkeus. Viestinnässä on korostettu varautumista.

MTK:n johtokunta otti kantaa kauppojen sopimusjaksoihin. Paikan päällä tehtäviä valvontoja vähennetty 40 %. Talouden elpymistä edistäviä toimia ruokasektorille.

Valion sopimustuotannon osalta todettiin, että se korostaa tuotannon ja tuotantopanosten optimointia, kuten nurmirehun laatua, valkuais- ja rasvapitoisuutta sekä kannustaa tuottamaan syksyllä. Myös kustannusten seuranta samoin kuin markkinaseuranta ja -tietous ja muutokset kulutustottumuksissa ja kuluttajien toiveissa liittyvät sopimustuotannon vaikutuksiin.

Kantarin tekemästä tutkimuksesta maidontuotantoon liittyen todettiin yhteenvetona keväällä seuraavaa: Kannattavuus ja odotukset lähivuosille ennallaan.

Viidennes tuottajista suunnittelee laajennusinvestointia lähivuosille. Navettojen/pihattojen investointisuunnitelmia on prosentuaalisesti enemmän mutta kappalemääräisesti vähemmän (yht. 1 700 kpl). Varmoja näistä on neljännes, yhteensä 20 000 lehmäpaikan lisäys, todennäköisistä investoinneista myös 20 000 lehmäpaikkaa. Luopujilla on lehmäpaikkoja yhteensä 73 500. Kokonaislehmämäärä laskee 30 000 – 40 000 lehmällä vuoteen 2027 mennessä. Vuonna 2025 maitotilojen määrä on lähellä 4 100 tilaa, vuonna 2027 tiloja on noin 3 300. Kolme viidestä suunnittelee jatkavansa maidontuotantoa 2027 jälkeen, jatkaminen yleisempää kuin pari vuotta sitten. Tuottajat tavoittelevat lähivuosille lähes 2 prosentin keskituotoksen kasvua/vuosi.

Syksyn 2020 kokouksessa valiokunnassa käsiteltiin seuraavia asioita:

Maitomarkkinatilanne on varsin epävarmassa vaiheessa koronasta ja brexististä johtuen. Korona vaikuttaa erityisesti horeca -puoleen kysynnän alenemisena. Lisäarvotuotteiden menekki on normaalia alempana. Brexit tulee vaikuttamaan EU:n sisämarkkinoihin väistämättä mm. rajamuodollisuuksien takia tapahtuvana tavaroiden liikkumisen hidastumisena. Komissio tuntuu ajattelevan, että maatalous sopeutuu, kun on kerran sopeutunut mm. Venäjän pakotteisiin.



Globaali tilanne näyttäisi ehkä hieman EU:n tilannetta valoisammalta ja ensi vuodelle odotetaan kasvavaa kysyntää. Tämä oletus perustuu mm. koronarokotteen saamiseen käyttöön. Yhdysvaltojen kauppapolitiikka on kuitenkin kysymysmerkki vielä. Marraskuu oli positiivinen maitotuotteiden hintojen osalta. Maailmalla maitoa riittää, EU:ssa on rikottu ennätyksiä ja kasvua on myös muualla maailmassa (mm. USA, Uusi-Seelanti, Australia). Jos kysyntä jatkuu vahvana, niin maidosta ei näyttäisi tulevan pula. EU:ssa hintakehitys oli rajusti laskussa keväällä, mutta palautui lähes kokonaan. Viime viikot olleet kohtuullisen tasaista ilman suuria hintaheilahteluja.

Suomeen tuonti on vähentynyt hieman, mutta myös viennissä pientä miinusta. Kokonaiskulutus meijerituotteissa on ollut hieman kasvussa, kun koteihin on hankittu ns. perusmeijerituotteita, kuten jogurtteja ja muita välipalatuotteita. Myös juuston ja voin kulutus on ollut pienessä kasvussa. Kotona tehdään erilaisia välipalaruokia, mikä näkyy näissä luvuissa.

Kuluttajatrendeissä kasvipohjaiset tuotteet ovat kasvussa, mutta myös mm. laktoosittomat ja proteiiniikkaat tuotteet, missä suomalainen maito on vahvassa roolissa. Vahvuuksia ovat myös eläinten hyvinvointi, tuotteiden jäljitettävyys ja nurmivaltaisuus ruokinnassa. Positiivisia näkymiä näiltä osin paljon.

Luomumaidon tuotanto on kasvanut lähes kahdeksan prosenttia. Luomumarkkinoilla alkaa olla osin markkinoilla jo nähtävissä kyllästymispiste eli markkinat eivät enää paljoa enempää vedä. Tähän voidaan vastata lisäämällä tuotevalikoimaa. Kuluttajan valinta tavanomaisen maitotuotteen, luomumaitotuotteen ja kasvipohjaisen tuotteen välillä on markkinoiden kannalta haastava tilanne. Luomussa on tärkeää pystyä säilyttämään hintapremio.

EU:n monivuotinen rahoituskehys saatiin päätettyä viime kesänä ja se oli Suomen kannalta hyvä. Ykköspilariin tulee pieni miinus, Suomelle tärkeään kakkospilariin tulee kuitenkin reilu korotus (sisältää EU:n elpymisvälineen rahoituksen). Kakkospilarin maaseudun kehittämisrahoitus on Suomelle erittäin tärkeä. Elpymisrahoituksen kautta saadaan uusiutuvaan energiaan, eläinten hyvinvointitukeen ja investointiin lisärahoitusta.

Vihreä arkkitehtuuri tulee korostumaan entisestään uudella CAP-kaudella. Komission ajatus on, että vaatimustaso aina kasvaa ja niin käy nytkin ilmaston ja ympäristön osalta. Suomen vahva kakkospilari hieman helpottaa näitä vaatimuksia, koska taso on jo valmiiksi korkealla mm. ympäristökorvausjärjestelmän kautta.

Tärkeää on, että Suomessa löydetään kakkospilariin viljelijöitä kiinnostavia toimenpiteitä, joista osa tulee olemaan kokonaan uusia. Kun CAP:n perustuen ehdot kiristyvät, joudutaan kiristämään vapaaehtoisia kakkospilarin tukiehtoja.

Tuotantoon sidotut ja kansalliset tuet voivat jatkua. Tukikattoa ei Suomessa olla ottamassa käyttöön. Erittäin positiivinen muutos on, että korvamerkkien aiheuttamat sanktiot eivät enää jatkossa vaikuttaisi peltopuolen tukiin.

Kakkospilarin toimenpiteistä (ympäristökorvaus, EHK) ei vielä ole tarkempia tietoja. EHK:n on tulossa perustoimenpiteeksi hyvinvointisuunnitelma, jossa korostetaan mm. bioturvallisuutta. Siihen voi sisällyttää tilakohtaisia toimenpiteitä, joita ovat mm. Nasevaan liittyvät toimenpiteet – laitetaan olemassa olevia toimenpiteitä yhteen. Hyvinvointisuunnitelman päälle voisi valita mm. vasikoiden olosuhteiden parantamisen, hoitokarsinat ja laiduntamisen (90 vrk). Laiduntamisen osalta on vielä keskustelua, minkä tyyppiset tilat voivat sitä hyödyntää. Asian valmistelu on kuitenkin vielä kesken.

Navetan sijoittamisessa on jouduttu ottamaan huomioon tekijöitä, jotka eivät välttämättä ole laidunnuksen kannalta synkronissa eli laidunta ei ole navetan välittömässä läheisyydessä riittävästi, mikäli vaatimukset sen osalta kasvavat. Mm. pankit ovat rahoitusehdoissa vaikuttaneet navetan sijaintiin.

Tulkinta laidunnuksen, ulkoilun ja tarhauksen välillä voi muodostua myös ongelmaksi, jos vaatimukset tulevat kovin tiukoiksi. Myös markkinoilta tulevat vaatimukset on otettava huomioon jo ennakoivasti, vrt. kananmunantuotanto. Vapaaehtoisuus on oltava etusijalla.

Markkinoille pitää varautua tarjoamaan sitä, mitä kuluttajat haluavat ja se aiheuttaa uusia vaatimuksia, joihin on pystyttävä vastaamaan.

Ministeriöllä on varsin yksinkertainen näkemys, että lisätoimenpiteenä olisi vain laidunnus. Maitovaliokunta on korostanut ministeriön suuntaan, että ulkoilu tulee olla myös vaihtoehtona. Vielä tämä ei ole kovin hyvin saanut vastakaikua eli edunvalvontaa joudutaan jatkamaan. Ministeriö haluaa hallinnollisesti yksinkertaista järjestelmää.

Laidunnuksen ja jaloittelun määrittelyn osalta meidän on oltava aktiivisia niistä päätettäessä ja kirjattaessa lainsäädäntöön/asetuksiin/ehtoihin. Tuottajilla on oltava laajat mahdollisuudet toteuttaa eläinten ulkona olemista, jotta tiloja ei rajaudu ulkopuolelle.

Kaikkeen eläinten ulkoiluun tulee kannustaa, oli muoto sitten, mikä tahansa. Ns. oikea laiduntaminen nousee varmasti tuottajien keskenkin keskusteluun ja silloin on teollisuuden oltava valmis hyödyntämään niitä mm. markkinoiden kautta tarjoamalla kuluttajille eri vaihtoehtoja kysynnän mukaan.

MTK:n maitostrategian päivitys aloitettiin syksyllä 2020, nykyinen vuodelta 2014. Valiokunnan keskustelussa nostettiin esille: MTK:n on vaikea vaikuttaa kustannuksiin, mutta lainsäädäntöön vaikuttamisessa on tehtävää, jotta sieltä mahdollisesti tulevat kilpailuhaitat eivät ole kohtuuttomia. Tätä näkyy mm. kasvinsuojeluaikaneiden rajoituksissa.

Yrittäjän SWOT:ssa oleva uhat -kohta on sellainen, jossa jaksamista ja terveyttä on syytä korostaa. Huonosti voivia yrittäjiä on poikkeuksellisen paljon. Maidontuotannosta saatu lisäarvo on hupenemassa, jos emme pysy jatkuvasti etulinjassa mm. eläinten hyvinvointiasioissa ja lääkkeiden käytön kanssa. Muualla juostaan meitä kiinni jatkuvasti.

Uhissa on nostettu esille mm. maaseudun autioituminen ja on jo todellisuutta monin paikoin Itä-Suomessa. Tiloja on lopettanut, pellot säilyneet viljelyssä, mutta tuotanto ei ole kasvanut samassa tahdissa lopettaneiden kanssa. Jäljelle jäävät tilat joutuvat pitämään huolta monista muistakin asioista maaseudulla, mikä lisää työvoiman tarvetta. Maatalouden investointitukia olisi mietittävä uusista näkökulmista tämän tyyppisillä alueilla.

Kannattava tuotanto tuo hyvinvointia ja se on otettava meijerikentässä huomioon. Itä-, Keski- ja Pohjois-Suomi on menettänyt tuotantoa, vaikka potentiaalia on paremmin kuin alueilla, joilla tuotanto vahvasti keskitynyt. Esimerkiksi pellon hinta/vuokra on meillä merkittävästi alhaisempi.

Sukupolvenvaihdosten osalta uhkana on, ettei tilakaupan jälkeen pystytä investoimaan niin nopeasti kuin mm. nuoren viljelijän tukiehdossa vaaditaan, jos et saa tuotantosopimusta riittävän suurena

Asiaa on kysytty ministeri Lepältä ja avustaja vastasi näin: Kuluvalle ohjelmakaudella ko. aikaraja (tai, että se on sidottu nuoren viljelijän edellytysten täyttymiseen eli enintään 5 vuotta aloittamisesta) tulee EU-asetuksesta. Siirtymäkaudella mennään nykyisäädöksiin ja siitä syystä pidentäminen ei ole mahdollista. Tulevan rahoituskauden säädösluonnoksissa tällaista rajoitusta ei kuitenkaan ole. Jos tulevalle rahoituskaudella käyttöön otetaan korotettu investointituki nuorille viljelijöille, on pohdinnassa ollut pidentäminen esim. 7 vuoteen.

Omistajanvaihdosten tilanne on tämän vuoden osalta hyvin hiljainen koko Itä-Suomessa. Vaihdoksia siirtää mm. investointien epävarmuus, kun pelisäännöt ovat vielä auki.

Tuotannon keskittyminen on osin mentaliteettikysymys, jossa meidän on löydettävä lisää uskoa investointeihin. Tässä mm. yhteistyö on yksi mahdollisuus, jossa voimavaroja yhdistämällä voisi löytyä lisää mahdollisuuksia. Sopimustuotantoon liittyy paljon haasteita ja saattaa olla karua kyytiä kaikille. Hyvä esimerkki sopimustuotannosta on broilerituotanto, josta voi olla otettavissa oppia. Markkinoiden ehdoilla on mentävä ja kyettävä hallitsemaan sitä. Nuoret on tunnustettu osuuskunnassa ja myös väliinputoajat. Tahtotila on heitä huomioida, mutta hyvän jakamisen jakovaraa ei ole. Alueellisuutta on hallinnossa pidetty esillä, mutta kannatusta siihen ei ole saatu. Lopettavilla alueilla jakovaraa voisi syntyä, jos sitä ei jaeta yhteiseen pottiin. Myös tehtaiden sijainnilla on merkitystä, ainakin henkisesti.

Jaksaminen on pitkälti johtamiskysymys, mutta siihen pitäisi päästä kiinni ennen kuin väsyminen tulee. Muuten se on myöhäistä. Lomitusjärjestelmiin on tulossa lähivuosina suuria muutoksia, mitä on syytä ennakoida. Lomituksen merkitys jaksamiselle on suuria. Koronan myötä moni viljelijä perui lomiaan ja niitä on nyt paljon pitämättä (tässä on eroja alueittain).

Yleinen vaatimustason nousu lisää jaksamisongelmia ja tämä koskettaa muitakin kuin laajentaneita tiloja. Kaikki toimenpiteet, jotka parantavat toimeentuloa ja tuovat kassaan rahaa edistävät yleensä aina jaksamista, kun pystytään paremmin mm. irtautumaan työstä.

Lisäksi nostettiin keskusteluun Suomen hallituksen ja eduskunnan linjaukset turpeen asemasta lämmön tuotannossa. Nämä vaikuttavat myös meihin niin aluepoliittisesti, turvealan yrittäjien kautta, mutta erityisesti kuiviketurpeen osalta, jonka saannin turvaaminen on erittäin tärkeää. Polttoturpe pitää turveyrittäjän elossa, kuiviketurpeen osuus liiketoiminnasta on erittäin pieni. Miten turvataan kuiviketurpeen saanti tulevaisuudessa? Turpeeseen tulevat rajoitukset ja kiellot heijastuvat vahvasti koko energiaketjuun, mikä on otettava päätöksenteossa huomioon.

## LUOMU

Luomuvaliokunta käsitteli kevättalven kokouksessa mm. MTK:n johtokunnan vastausta valiokunnan kolmen kohdan kirjelmään. 1. Itä- ja Keski-Suomen kotieläintalous tarvitsee järeitä tukitoimia kehittyäkseen 2. Suomalainen luomuviljely tarvitsee poikkeuksensa 3. Luonnonsuojelulain nojalla suojeltujen lajien vahingonkorvaukset täysimääräiseksi.

MTK:n johtokunnan vastaus valiokunnan kirjelmään kohtaan yksi oli, että MTK ei näe estettä kehittää maatalouden tukitoimia, joilla kotieläintalous saadaan säilymään koko Suomessa. Kohtaan kaksi johtokunta toteaa, että luomutuotannossa on pyrittävä aitoon luomutuotantoon, joka kestää ja ylläpitää luomustatusta koko luomuketjussa pelloilta pöytään. Sen vuoksi poikkeuksia ei saa myöntää, edes kotimaisen siemenen saataavuus ongelmien ja korkean hinnan takia. Kohtaan kolme johtokunta oli samaa mieltä valiokunnan kanssa. Valkoposkihanhien karkottaminen pelloilta on tapahduttava ampumaluvilla ja ne pitää saada ennen hanhien muuttolentoja.

Edunvalvontakatsauksen maatalouspolitiikasta ja luomusta piti MTK:n asiantuntija Johanna Andersson etänä. Uusi ohjelmakausi CAP 2021-2027 pitää sisällään erilaisia ilmasto- ja ympäristötoimenpiteitä mm. luomuviljelyalan lisäämistä 25 % peltoalasta. Peltoalan kasvattaminen pitää tapahtua markkinaehtoisesti eli luomutuotteilla pitää olla kysyntää markkinoilla ja julkisissa hankinnoissa. Pitääkö ohjelmakautta venyttää nykyistä pidemmäksi, koska maatalous on pitkäjänteistä toimintaa ja lisäksi tarvitaan järjestelmä, jonka jatkuvuuteen viljelijä voi luottaa? Käytiin läpi jatkovalmistelun yleiset periaatteet.

Itä-Suomen liitot ottivat kantaa maankäyttöön liittyviin toimenpiteisiin. Tuen alaista peltoa on poistunut tuotannosta ja tukien uudelleen jakaminen tuettomille pelloille on tapahduttava uuden ohjelmakauden alkaessa. Toimenpiteiden tulee olla aluekohtaisia ja ELYjen sisällä voidaan tukioikeudet jakaa jonojärjestelmällä tuettomille pelloille.

Järvi-Suomen ympäristö- ja ilmasto-ohjelma esiteltiin valiokunnalle. Luomuvaliokunta sitoutuu omalta osaltaan toteuttamaan ohjelmaa. Eläinlääkäreiden luomuosaamista on lisättävä yhdessä toimijoiden kanssa.

Keskusteltiin luomutuotteiden saamisesta markkinoille, markkinavetoisuudesta. Mitä ostajat/kuluttajat toivovat ja mitä kauppa toivoo luomutuottajilta tuotteiden saamiseksi markkinoille. Valiokunta oli huolissaan Viljatori.fi toimivuudesta; onko ostajia ja myyjiä myös luomutuotteissa. Biokaasuohjelman eteenpäinviemistä pidettiin tärkeänä. Tilatason ratkaisut pitää olla tiloille taloudellisesti kannattavia, muutoin ohjelma ei etene.

17.6. kokous pidettiin etäkokouksena. Kokouksen teemana oli CAP-valmistelu luomun osalta. Tästä asiasta alustivat ja keskustelua johdattivat MTK Luomun puheenjohtaja Jaana Elo ja MTK:n asiantuntija Johanna Andersson. Koronasta huolimatta jatkuu CAP-valmistelu vaikkakin hiukan hitaammalla tahdilla kuin oli suunniteltu. MMM on näillä näkymin järjestämässä luomualalle kuulemistilaisuuden liittyen luomutukeen kesäkuun alussa, joka toteutetaan verkossa.

Luomun kasvun tavoitteet puhuttelevat paljon tällä hetkellä ja tavoitteiden asettelusta puhutaan sekä kansallisesti että EU:n tasolla. MTK Luomu on selvästi linjannut oman kantansa luomun kasvattamiseksi markkina-lähtöisesti, ei pelkkiä hehtaareja kasvattamalla – vaan luomutuki aktiiviviljelijälle, joka tuottaa luomurehua luomueläimille tai luomuraaka-aineita luomuelintarvikkeisiin kotimaan markkinoille tai vientiin.

Luomualan kehittämiseksi tavoitteen asettaminen ja tavoitteeseen pääsemiseksi suunnitellut toimenpiteet ovat avainasemassa luomun positiivisen kehityksen turvaamiseksi, jossa CAP on kuitenkin vain yksi työkalu luomutuotannon kehittämisessä.

MMM:ssä on kansallisen luomustrategian päivittäminen työn alla. Sekä CAP-valmistelun että luomustrategian laadinnan tueksi tulisi meidän pohtia sektorikohtaisesti tavoitteet ja toimenpiteet koko alan kehittämiseksi. Valiokunta teki analyysityötä - pohdintaa, miten eri luomusektoreilla menee ja minkälaista tukea kukin sektori oikeasti tarvitsee ja antoi ne tiedoksi MTK Luomulle.

Valiokunta keskusteli eläinlääkäreiden ammattitaidosta luomueläinten hoitoa määrätessä. Luomulainsäädäntö on saatava osaksi eläinlääkintäkoulutusta, koska luomutuotantoeläimiä hoidetaan luomulainsäädännön mukaisesti. Tämä ei nykyään toteudu, vaan esitetään soveltumattomia hoitomenetelmiä. Asiassa lähes tyttään MTK:ta.

30.11. kokous pidettiin etäkokouksena. Valiokunta keskusteli Leena Suojalan vastauksesta valiokunnan lähettämään kirjeeseen lehmien lääkinnästä ja eläinlääkäriskoulutuksesta. Valiokunnan mielestä asiaa on vielä syytä palata ja käydä aiheesta keskustelu Leenan esittämällä tavalla. Valiokunnan jäsenet kertoivat omat kuulumisensa satokaudesta ja tilanpidosta. Pääsääntöisesti satokausi oli onnistunut ja karjatilojen sisäruokintakauden rehut saatiin korjattua. Tuotiin esiin lihavalioikunnan käsittelyssä ollut sonnipalkkioiden yläikärajan noston esim. ylämaankarjan ja luomun kannalta ja todettiin sen olevan tälle tuotantosuunnalle hyvä asia. Emolehmätiloilta ovat vasikat menneet hyvin kaupaksi. Lomitusta ollaan suuntaamassa isompiin lomituskäytäntöihin. Tuotiin esiin, että tuet kuuluvat niille, jotka viljelevät peltojaan tuottavasti (myyntikasvit). Luomumaidon tilanne askarruttaa. Parsinavetoista ei kerätä maitoa kolmen vuoden siirtymäajan jälkeen, vaan pitää olla

pihatto. Onko luomutuottajille nämä muutokset oikein, kun huomioidaan vielä sopimustuotannon mukanaan tuomat laajennusrajoitukset? Puututtiin lääkityksen varoaikoihin, jotka Suomessa on pitemmät kuin muualla EU maissa. Peltokasvituotteiden markkinatilanne on huono ja tuottajahinnat ovat tulleet alas. Isot ostajat ennakoivat mm. luomutuotannon kasvuun ja ovat tiputtaneet hintoja alaspäin. Tämä on johtanut luomurypsin vientiin Saksaan, jossa hintataso on 950 euroa/tn, kun Suomessa maksetaan 600 – 700 euroa/tn. Sama on tapahtumassa muissakin peltokasvituotteissa. Todettiin, että rehut ovat kalliita käyttäjälle ja halpaa myyjälle. Kasvukausi on ollut hyvä ja mm. kauran keskisato oli 4 tn/ha. Tuonnilla pidetään kotimaista tuottajahintaa alhaalla kaikilla tuotantosuosuilla. Valion mukaan luomun käytön kasvu on taittunut ja tuonti on vallannut alaa. Edelleen luomumaitoa menee tavanomaisen sekaan. Luomumansikan satokausi oli huono (Keski-Suomi). Alkukesästä oli kuivaa, sitten sadetta ja kylmää. Pölytys epäonnistui. Luomumansikalla on kysyntää. Taimia on saatu rajoitetusti ja kaikkia lajikkeita ei ole saatu kotimaisina. Työvoimana sukulaiset ja siitakin huolimatta osa sadosta on jäänyt peltoon. Luomunaudanlihan markkinointi takkuu ja eläinten haut ovat viivästyneet. Kulutus kohdistuu lihassa muihin kuin Premium tuotteisiin.

Valiokunta otti kantaa uuden luomumylyn puolesta ja toivoo käyttäjien kannalta positiivista ratkaisua. Valiokunta perää edelleenkin viljelytapalautakuntaa yhtenäisten viljelytulkintojen saamiseksi koko maahan.

Jaana Elo MTK Luomun puheenjohtaja piti ajankohtaisen ja hyvän luomukatsauksen. Esitelmä oli jaettu viiteen eri osa-alueeseen. 1. ”Se on hyvä merkki” -kampanja, 2. Uuden luomuasetuksen tilanne, 3. CAP-uudistus 4. Kolmen tason luomustrategia 5. MTK Luomu. Valiokunta keskusteli ja kysyi asioista esitelmän aikana.

Valiokunnan sihteeri Vilho Pasaselle tämä kokous oli viimeinen kokous, koska sihteeri siirtyy eläkkeelle keväällä 2021. Sihteeri kiitti valiokuntaa hyvästä yhteistyöstä ja erityisesti puheenjohtaja Timo Lindsbergiä. Valiokunnan asiantuntemus on näkynyt keskusteluissa ja kannanotoissa. Valiokunta kiitti pitkäaikaista sihteeriä hyvästä yhteistyöstä ja uutterasta toiminnasta valiokunnan päätösten toteuttajana ja viestijänä.

## OSAAMINEN JA HYVINVOINTI

Valiokunta kokoontui vuoden aikana kaksi kertaa. Ensimmäinen kokous pidettiin etäyhteydellä 21.4. Kokouksessa käsiteltiin lomitussääntöjen uudistusta ja kuultiin terveiset keskusliiton Osaaminen ja hyvinvointi -valiokunnasta, jossa on käsitelty koronakriisin aiheuttamia muutostarpeita lomituspäätöksiin. MTK on ehdottanut muutostoimenpiteitä, joihin STM ei ole tarttunut. MTK:n muutosesityksissä on ollut lomituspäätösten lisääminen kotieläintilojen lisäksi myös kasvinviljelytiloille. Lisäksi tärkeäksi on nähty myös tartuntalain mukaisten tilanteiden lisääminen sijaisapuperusteeksi lomituspäätöksiin. Myös sijaisapumaksujen alentaminen on nähty tärkeäksi, jotta myös taloudellisesti ahtaalla olevilla tiloilla olisi mahdollisuus sijaisapuun.

Ensimmäisen kokouksen pohjalta Itä- ja Keski-Suomen valiokunta teki STM:lle lausunnon lomitussääntöjen uudistuksesta. Valiokunta korosti, että lomitustoiminta on osa sosiaaliturvaa. Lausunnossa muistutettiin, että lomitusoikeus tulisi olla kaikilla kotieläinten hoitotyöhön osallistuvilla tilan jäsenillä. Lomituksen minimituntirajaa ei haluta nostaa, koska myös pienellä tilalla lomitus voi olla ainoa keino päästä hengähtämään töistä. Tilakohtaiset lomitustuntimäärät koettiin haastavana ja todettiin, että tuntimäärän pitää vastata todellisuudessa tilan töitä, eikä niitä voi määrittää kaavamaisesti. Tarvittaessa lomittajan tuntimäärää tulee voida tarkastella uudelleen ja päivittää vastaamaan todellista työaika. Lausunnossa tuotiin esille myös takaisinperinnän kohtuullistaminen tilanteissa, joissa sijaisapua on myönnetty ehdollisena. Sijaisapuaikaa lääkärin todistuksella ehdotettiin lisättäväksi 20 päivästä 60 päivään, koska Kelan sairaspäivärahan käsittely voi kestää useita kuukausia. Mikäli päätös on kielteinen, sijaisavun takaisinperintä voi aiheuttaa taloudellisia



ongelmia tiloille. Lisäksi tuotiin esille, että lomitusk maksun tulisi olla sijaisapumaksun suuruinen sairausaikana ja sairaspäivärahopäättöstä odottaessa.

Toinen kokous pidettiin Kylpylähotelli Peurungassa Laukaassa 28.9. Osa valiokuntalaisista osallistui kokoukseen etäyhteydellä. Jarna Ahonen kertoi erilaisista maatalousyrittäjille sopivista kuntoutusvaihtoehdoista Peurungassa. MTK on hakenut Kiila-kuntoutusta Peurunkaan vuodelle 2021. Kiila-kuntoutuksen lisäksi Peurungassa on mahdollisuus muihinkin maatalousyrittäjien kuntoutuksiin, niin yksilö- kuin ryhmätöteutuksina.

Myös työterveyshuollon käyttöaste ja sen toimivuus puhutti. Todettiin, että asiakkaana pitää myös vaatia palvelua, mikäli kokee sen riittämättömäksi. Työterveyshuollon toimivuudessa todettiin olevan alueellisia eroja.

Molemmissa kokouksissa kuultiin myös Välitä viljelijästä -projektin työntekijöiden ajatuksia. Koronavuonna yhteydenottojen määrä on vähentynyt, mutta tapaukset ovat olleet entistä vakavampia. Muun muassa muutamia vakavia eläinsuojelutapauksia on ilmennyt. Kokouksissa pohdittiin sitä, kuinka tapauksiin puututtaisiin aikaisemmin, jotta tilanne ei ehdi kehittyä vakavaksi.

Valiokunnan puheenjohtajana toimi Kaija Korhonen Pohjois-Savosta ja varapuheenjohtajana Martti Mäkelä Keski-Suomesta. Sihteerinä toimi Amanda Vesiaho Keski-Suomesta.

## KULUTTAJATYÖ

Kuluttajatyövaliokunta palkitsi yhdistyksiä hyvästä kuluttajatyöstä Itä- ja Keski-Suomen puheenjohtajien ja sihteerien neuvottelupäivillä. Yhdistyksiltä tuli 11 vastausta, joista luokiteltiin 3 kategoriaa, joista jokaisesta palkittiin yksi. Vuoden tapahtumajärjestäjä-plakaatin sai MTK-Savonlinnan seutu yhdessä MTK-Enonkosken ja MTK-Punkaharjun kanssa. Tapahtumassa 4-luokkalaiset tutustuivat maa- ja metsätalouteen. Tapahtuman suunnittelussa oli huomioitu hyvin opetussuunnitelma. Vuoden suomalaisen ruuan edistäjä-tittelin sai MTK-Suonenjoki, joka on vienyt jauhelihaa kotitalousopetukseen ja keskustellut opettajan kanssa suomalaisen kotieläintuotannon eroista verrattuna muihin maihin. Vuoden päänkääntäjä- arvon sai MTK-Viinijärvi. Siellä 2 viljelijää kutsui maataloutta arvostelleen toimittajan tutustumaan kotieläintilan arkeen. Yhdistysten kuluttajavastaavat vaihtoivat kuluttajatyöajatuksia lounaan yhteydessä Itä- ja Keski-Suomen puheenjohtajien ja sihteerien neuvottelupäivillä.

Korona-aika leimasi vuoden 2020 kuluttajatyötä. Valiokunta piti hyvänä, että keskustelu huoltovarmuudesta nousi esille. #viljelijäeipysähdy somekampanja muistutti maanviljelijän työn tärkeydestä jokaisena päivänä.

Syksyn toiminnassa keskeinen asia oli ruokakassien organisointi yläkoulujen kotitalousryhmille. Poimintoja viestinnästä:

MTK Savonlinnan seutu (ml. MTK-Punkaharju)

<https://www.facebook.com/mtksavonlinnanseutu/posts/3519653771485730>

<https://www.instagram.com/p/CIOfGlpH8NU/?igshid=1346mhgzkuwb7&fbclid=IwAR0QA15pGBm1O-6mtWWpYJBqIsFH-GS6bGeDLqwDZX6ZFq9ePiKaxNygESq>

MTK-Juva

<https://www.juvanlehti.fi/2020/11/26/mtk-juva-toimitti-koululaisille-kotimaista-kokattavaa-opettaja-on-aika-erityista-saada-kotitaloustunneille-paikallista-luomuli-haa/?fbclid=IwAR29XCLvwwP3sfo7oYxCsQ3tbV1Nc43MDrjBQkFc4BE7jucH1wi-2vjncg>  
<https://www.facebook.com/mtkjuva/posts/1275827032798954>

Pielavesi: <https://www.facebook.com/pielavedenkunta/posts/1858836597605605>

Maaninka :<https://www.facebook.com/mtk.pohjoissavo/posts/3656477077734486>

lialmi (päivitys 4.12.2020) <https://www.facebook.com/juhaniahonkoulu/>

Hankasalmi: <https://www.maaseuduntulevaisuus.fi/i ihmiset-kulttuuri/artikkeli-1.1246116>

MTK-Pielinen <https://m.facebook.com/MtkPielinen/photos/a.972431676101907/3967884003223311/?type=3&source=48>

MTK-Keski-Karjala

[https://m.facebook.com/story.php?story\\_fbid=3540724269339938&id=439057112840018](https://m.facebook.com/story.php?story_fbid=3540724269339938&id=439057112840018)

MTK-Lieksa

[https://m.facebook.com/story.php?story\\_fbid=3842779055780396&id=445877288803940](https://m.facebook.com/story.php?story_fbid=3842779055780396&id=445877288803940)

Ruokakassikampanjaa pidettiin erittäin toteuttamiskelpoisena korona-ajalle. Valiokunta kannustaa yhdistyksiä tuomaan esille viljelijöiden tekemää työtä teiden varsilla, hyvänä esimerkkinä MTK-Mäntyharju, joka tarjosi vuonna 2020 auringonkukkapelloilta kukkia kuntalaisten poimittavaksi kunnan syntymäpäivän kunniaksi, se oli saavuttanut suuren somenäkyvyyden.

Valiokunnan puheenjohtajana toimi Riikka Hänninen ja varapuheenjohtajana Kaisa Huttunen

## JÄSENPAVELUT

Jäsenpalveluvaliokunta kokoontui kerran 18.3. Teams -etäyhteydellä. Kokouksessa kuultiin katsaukset Oiva jäsenpalvelusta ja Mhy ja MTK-liittojen/yhdistysten kehittämisohjelmista.

Projektipäällikkö Timo Hyvönen esitteli uuden Oiva jäsenrekisteripalvelua 2021, joka mahdollistaa yhtenäiset jäsenpalvelut kaikille jäsenille. Koko järjestöuudistuksen peruslähtökohta on yksi jäsenyys. Nykyisin jäsentietojen hallinta on hajautettu lukuisiin eri järjestelmiin ja tietokantoihin MTK-mhy-kentässä. Eri jäsenyyksiä ei ole yhdistettävissä yhteen jäseneseen eikä yhtenäinen jäsenyys toteudu nykyratkaisulla. Valtuuskunnan päättämä toimintamalli vuodelle 2021 edellyttää kokonaisjäsenyyden ja sitä tukevien järjestelmien toteuttamista. Kokonaisjäsenyys haastaa toiminnot läpi koko järjestön. Haasteena on tiedonkeruu. Hankeryhmä koostaa ja korjaa parhaillaan puuttuvia jäsentietoja eri lähteistä. Lisätietoja ja ohjeistusta tuotetaan koko ajan hankkeen edetessä. Liittoja ja yhdistyksiä on pyydetty tarkistamaan, lisäämään ja korjaamaan jäsentiedot nykyiseen järjestelmään. Nyt isoin haaste on Y-tunnusten päivittäminen. Tietoja hallitaan nykyisissä järjestelmissä vielä koko vuoden 2020 ajan. Osoitetiedot automatisoidaan ja tämä auttaa tunnistamaan ja päivittämään tietoja jatkossa. Jotta jäsenpalvelu ja jäsenlaskutus toimii keväällä 2021, niin se edellyttää toteutunutta kokonaisjäsenyyttä.

Jäsenille on tarjolla Oiva jäsenportaali, josta pääsee kaikkiin järjestön digitaalisiin palveluihin. Oivassa näkyvät henkilön järjestön jäsenyydet. Siellä voi mm. kysyä neuvoa jäsenasioista, palveluista ja järjestöstä, tarkistaa ja tulostaa laskun, ilmoittautua tapahtumiin, varata koulutuksia. Portaali toimii kaikilla päätelaitteilla. Keskitetyn jäsenpalvelualustan ylläpidosta vastaa keskusliitto. Yhdistys vastaa jäsentietojen ylläpidosta. Lisätietoa Oivasta [www.mtk.fi/oiva](http://www.mtk.fi/oiva).

Jäsenpalvelusuunnittelija Susanna Palkkimäki kävi läpi Mhy:n sekä MTK-liittojen ja yhdistysten kehittämisohjelmat. MTK-liittojen/yhdistysten kehittämisohjelman 10 pääkohtaa ovat: 1. Järjestölle yhteiset ja toimivat työkalut. 2. Yhteistyön ja vertaistuen mahdollistaminen. 3. Järjestön osaamisen tukeminen. 4. Mahdollisuus toimia järjestössä muutenkin kuin vain johtokunnan luottamustoimissa. 5. Yhdistyksille enemmän tukea: valmiita muokattavia työkaluja ja toimintamalleja. 6. Edunvalvonta sekä alan ja järjestön nyt jo tekemä hieno työ paremmin esille. 7. Aktiivisen yhdistystoiminnan kannustimet. 8. Jäsenpalvelut arvostetuiksi ja halutuiksi jäsenten keskuudessa. 9. Jäsenedut paremmin alaan kohdennetuiksi. 10. Jäsenhankintakampanja.

MTK:n koulutusstrategia on suunnattu jäsenille laajasti, myös jäsenhankinnan näkökulmasta potentiaalisille jäsenille. Koulutuksen pitää olla houkutteleva ja toimintamallina osa jäsenpalvelua.

Mhy-kehittämisohjelman sisältö on hyväksytty metsävaltuuskunnan kokouksessa 30.10.2019. Ohjelma on ICT-kehittämisohjelmakokonaisuus, jossa on myös mukana jäsenpalvelualusta. Siinä kehitetään Mhy raken- netta ja toimintaa, viestintästrategiaa ja viestintää, koulutusstrategiaa ja koulutusta sekä tehdään jäsenhan- kintakampanja. Valiokunnan puheenjohtajana toimi Harri Tuomainen MTK-Pohjois-Savosta, varapuheenjohtajana Maarit Pakarinen MTK-Pohjois-Karjalasta ja sihteerinä Sirpa Kukkonen MTK-Pohjois-Karjalasta.

## C-ALUEEN YHTEISTYÖ VUONNA 2020

C-alueen liitot kokoontuivat kertomusvuonna kahdesti. Ylivieskassa kokoonnuttiin keväällä 26.3.2019 ja paikalla oli 22 henkilöä. Järjestäytymisen yhteydessä päätettiin, että kaudelle 2019-2020 puheenjohtajana toimii Tero Lahti MTK-Keski-Suomesta, varapuheenjohtajana Jari Ahlholm MTK-Pohjois-Suomesta ja sihteerinä Matti Tyhtilä MTK-Pohjois-Suomesta. Kokouksessa käsiteltiin kevään valtuuskunnan esityslistaa, josta merkittävimpänä kohtana se, ettei Matti Heikkilä ole käytettävissä valtuuskunnan 2. varapuheenjohtajan tehtävään ja hänen tilalleen valitaan kevään valtuuskunnassa uusi henkilö.

Yleisesti kokouksessa odotettiin MTK:n johtokunnalta näkyvämpää ulostuloa hallitusohjelman tavoitteista. Ympäristökeskustelu käy kuumana ja myös tukipolitiikka on Reijo Karhisen raportin ohella ollut esillä. Todettiin, että tukikelvottomien peltojen osalta muutokset ovat mahdollisia, jos niin halutaan ja tämä nousee esille, kun tukioikeuksien jatkosta päätetään seuraavan ohjelmakauden alussa. Toiveissa oli, että Karhisen raportti otetaan pohjaksi seuraavan hallitusohjelman rakentamisessa. Kokouksen puheenjohtaja esitteli MTK-Keski-Suomen aloitteen MTK:n valtuuskunnalle. Aloitteessa penättiin MTK:n toimia Reijo Karhisen raportin esittämiin toimiin.

Perttu Pyykkönen esitteli kokoukselle järjestöuudistuksen tilannetta. Mallisääntöjen hyväksyntä siirretään syksyn valtuuskuntaan ja valmistelua jatketaan saatujen lausuntojen pohjalta. Kevään valtuuskuntaan saatetaan tiedoksi mm. jäsenpalvelurekisteri, yhdistysten kehittämisohjelma, viestintä ja koulutusuudistus.

Järjestöuudistuksen talousasioissa johtokunnan jäsen Mauno Ylinen totesi, että yhdenkään liiton talous ei muutoksen takia heikkene.

C-alueen liittojen syksyn kokous pidettiin Karstulassa 12.11.2019 ja paikalla oli 37 henkilöä. Kokouksen pääkohtana oli järjestöuudistus, jota esitteli järjestöjohtaja Perttu Pyykkönen. Liittojen kehittämissuunnitelmien pääkohtiin kuuluu mm: yhteistyö, toimivat työkalut, osaamisen tukeminen, mahdollisuus toimia järjestössä nykyistä laajemmin, yhdistyksille enemmän tukea, yhdistystoiminnan kannustimet, viestintä näkyville, arvostetut jäsenpalvelut ja paremmin kohdentuvat jäsenedut. Keskustelussa nousi esille järjestön viestinnän nykytila, kehittäminen ja riittävän panostuksen varaaminen siihen koko järjestön osalta. Järjestön tulee kehittää niin ulkoista kuin sisäistä viestintää. Järjestön viestinnästä toivottiin keskustelua valtuuskunnan yleiskeskusteluun. Muissa asioissa esille nousi toive saada MTK:n johtokunnan jäseniltä puheenvuoro paikallisyhdistysten kokouksiin vähintään sähköisesti. Tämä todettiin mahdolliseksi ainakin nauhoitteen osalta.

## MAASEUTUNUORET POHJOIS-SAVOSSA 2020

### TOIMINTA

*Hyvää Suomesta -merkki entistä näkyvämmiin suurkauppoihin*

Keski- ja Itä-Suomen maaseutunuorten valiokunnat linjasivat yhteiskokouksesta sekä valtakunnallisen kevätparlamentin pitämisestä aluetapahtumana Runnilla agrobiologipöytätyöryhmien kanssa.

7.-8.11.2021 pidettiin Viilu vinossa – lopetusvako hukassa Runnikisat ja maaseutunuorten syysparlamentti kutsuen mukaan myös Savonia amk opiskelijat.

Yhteiskokouksessa syntyi aloite Hyvää Suomesta merkin käytön lisäämiseen Ruokatietoyhdistykselle sekä aloite valtuuskunnalle nuorten toimintaan lisättävästä resurssista Keskusliitosta, järjestön jatkuvuuden turvaamiseksi.

Valiokunnat esittävät, että riittävän isoa Hyvää Suomesta -merkkiä (roikkuva tai pystyteline) käytettäisiin elintarvikekauppojen pääkäytävillä muistuttamaan kotimaisen ruuan valinnasta. Pääsääntöisesti pääkäytävillä on mm. kosmetiikka ja vaatemerkkien mainoksia näkyvästi. Merkin lisäksi lähettyvillä voisi olla myös seloste, mitkä ovat Hyvää Suomesta -merkin kriteerit.

Yhteiskokouksessa päätettiin esittää aloite Valtuuskunnalle maaseutunuorten toiminnan resurssien lisäämistä liittojensa alueella MTK-Keskusliitto ry:n tukemana pilotointina vuodelle 2021.

Miksi nuorten toimintaan on lisättävä resursseja välittömästi:

Koska nuorissa lepää **järjestön jatkuvuuden pohja**. Yhdistyksissä toimimisen into on ollut pitkään laantuvaa erityisesti nuorilla, maatalousala ei ole poikkeus, ja nuoret maatalousyrittäjät ovat erittäin kiireisiä. **On keksittävä uusia toimintatapoja luottamusverkoston ylläpidon eteen, jolle MTK:n toiminta perustuu.**

**” jotta jatkuvuus yli sukupolvien ja avoimuuden lisääntyminen toteutuisi jatkossa. Tähän tulee tarttua välittömästi järjestöremontin yhteydessä. Maaseutunuoret ovat ensimmäinen kosketus MTK:n toimintaan.”**

### MAASEUTUNUORTEN VALIOKUNTA

Vuoden 2020 tapahtumat olivat pääsääntöisesti verkkotapahtumia, joita tarjottiin myös koko valtakuntaan tai Keski- ja Itä-Suomen alueelle, poikkeusolojen ja koronapandemian vuoksi. Valiokunta kokoontui neljä kertaa sekä osallistui Keski- ja Itä-Suomen maaseutunuorten valiokuntien yhteiskokoukseen. Valiokunta piti myös avoimen syyskokouksen Pohjois-Savon maaseutunuorille.

Alkuvuodesta ehdittiin toteuttamaan/osallistumaan paikan päällä seuraaviin tapahtumiin:

24.-25.1.2020 Valiokunnan järjestämät Kuusenkaristajaiset Tahkovoarella koko Keski- ja Itä-Suomen maaseutunuorille.

22.2.2020 osallistuminen Maaseutunuorten kevätparlamenttiin Tampereella koko valtakunnan tapahtumana.

11.-13.3.2020 Maaseutunuorten kuntoremontti Vierumäellä oli tarjolla Etelä-Savon, Pohjois-Savon, Keski-Suomen ja Pohjois-Karjalan maaseutunuorille.

28.3.2020 Legendaarinen Pohjois-Karjalan kutsuvieras sählyturnaus, oli ensimmäisiä maaseutunuorten tapahtumia, johon osallistuminen jouduttiin peruuttamaan.

Maaliskuussa 2020 alkoivat erilaiset virtuaalituotannot:

IG-live sarja 27.3.2021 alkaen mtk.maaseutunuoret -IG-kanavalla joka perjantai klo 20:15. Savo\_manu IG-kanavalla panostettiin näkyvyyteen ja tasaiseen viestintää valiokunnan toimesta aktiivisesti vaihtuvin viikkovestastuin.

PerjantaiPirtelö goes IG-live oli 3.4.2020 Savon ja Keski-Suomen maaseutunuorten vetämä yhteisesti.

Pääsiäisen munajahti IG-live @savo\_manu -kanavalla viihdytti niin ikään myös koko Itä- ja Keski-Suomea 10.4.2020

Maaseutunuorten kello kahen kahvit käynnistyivät 2.4.2021 Eteläisten liittojen maaseutunuorten vetäminä vastauksena koronaeristyksen peittoamiseen. Pohjois-Savon maaseutunuorten valiokunta oli mukana tuottamassa maitotilaisuutta 15.4.2020 sekä 20.5.2020 sosiaalisen median vaikuttavan markkinoinnin tilaisuutta.

Toukokuussa valiokunta linjasi, että Pohjois-Savon maaseutunuorten ryhmä lopetetaan ja muutetaan Savomanu-facebook -sivustoksi savo\_manu instagramlinkityksellä.

Valiokuntalaisia osallistui kesäkuussa liiton kevätkokoukseen. Farmari-tapahtuman peruuntuessa maaseutunuorten valtakunnallista kesätapahtumaa ei myöskään järjestetty.

20.8.2020 Ministeri Krista Mikkosen tapaaminen Kuopiossa yhdessä nuorten vihreiden kanssa. Valiokunta vei terveisiä tuottajien asemasta yhteiskunnassamme. Suomeen pystytään tuomaan tuotteita muualta maailmasta, eikä näiden tuotteiden osalta esim. toimita eläinsuojelussa samalla tasolla, mitä suomalaisista tuottajilta vaaditaan.

26.9.2020 tarjottiin mahdollisuutta osallistua Etelä-Savon saunahippoihin Pajusille. Tapahtuma toteutui pienellä porukalla.

17.10.2020 Matkuksen kauppatapahtumassa Kotimaisen ruoan viestimistä ständillä - maaseutunuoret

29.10-1.11.2020 toteutettiin kuntoremontti Vierumäellä Kesi- ja Itä-Suomen maaseutunuorille.

Syyskaudella virtuaalitempauksina olivat #savomanu #voemaelua jolla kannustettiin ihmisiä liikkumisen iloihin.

Joulukuussa Savomanu-sivustolla toteutettiin joulukalenteri, jossa näytettiin savolaisten maaseutunuorten arkea ja juhlaa.

22.12.2020 Maaseutunuorten joulutulet syttyivät ympäri maakuntaa Suomalaisen ruoan ja kotimaisuuden merkiksi.

30.12.2020 KISSMANU veriryhmän perustaminen ja verenluovutushaasteen julistaminen vuodelle 2021.

### **Valiokunnan kokoukset:**

16.1.2020 Valiokunnan kokous ja järjestäytyminen. Puheenjohtajaksi valittiin Saara Markkanen ja varapuheenjohtajaksi Harri Tuomainen vuodelle 2020. Valiokunta järjestäytyi kauppa-, politiikka- ja opiskelijatyöryhmiin. Savo\_manu instagram tilin toiminnasta ja säännöistä sopiminen, instaviikkojen jako valiokunnan kesken. Kuusenkaristajaisten 2020 ohjelman käytännön tehtävistä sopiminen. KISS-alueen yhteiskokoukseen esitykset asialistaan

29.4.2020 Valiokunnan etäkokous ja Kuusenkaristajaisten 2021 linjaukset

Palaute Kuusenkaristajaisista 2020 ja sen pohjalta vuoden 2021 linjausten aloittaminen

Viestinnässä Pohjois-Savon maaseutunuorten facebook ryhmän muuttaminen savomanu-sivustoksi.

6.5.2020 Valiokunnan etäkokous ja kesän suunnittelu

Kokoontumisrajoitukset rajoittavat tapahtumasuunnittelua

Budjetin jäsentelyä ja materiaalihankintojen merkityksen tärkeys vaikuttavuuden ja viestinnän tukena uusien jäsenten saamiseksi mukaan toimintaan. Materiaalihankinnat, kuten tyylikkääät pipot, haalarimerkit, laadukkaat tuotteet, vaikuttavat imagoomme ja ovat osa vaikuttavuutta.

Kansanedustajatyön suunnittelu; perinteisen kesätapaamisen peruuttaminen ja vaihtoehtojen miettiminen seuraaviksi askeleiksi kuntavaaliteemassa

20.10.2020 Valiokunnan kokous ja loppuvuoden ja talven linjaus

Viilu vinossa ja KISS alueen yhteiskokous Runnilla maaseutunuorten kevätparlamentin yhteydessä. Käytännöistä sopiminen.

Joulutulien yhteiset makkaratulet ja Matkuksen kauppatahtuma päiväsarjan suunnittelua. Joulukuun Matkuksen kuluttajatapahtuman suunnittelu ja työnjako.

Savomanujen viestintä ja imago, viestintäsuunnittelu tiimin kokoontuminen ja suunnitelman sopiminen.

Kuusenkaristajaisten 2021 tilannekatsaus

19.11.2020 Pohjois-Savon maaseutunuorten syyskokous Siilinjärvellä

Toimintasuunnitelma ja talousarvio vuodelle 2021

Erovuorossa: Ida Korhonen Kuopio (valiokuntavuodet 3), Harri Tuomainen Siilinjärvi (valiokuntavuodet 3) ja Saara Markkanen Suonenjoki (valiokuntavuodet 3). Uusiksi jäseniksi valiokuntaan valittiin Waltteri Soirio, Suonenjoki, Kaarina Virta Maaningalta sekä Ida Korhonen Kuopiosta. Simo Rätty toi terveiset maaseutunuorten toimintaan ja sen merkityksellisyydestä kokousväelle.

Pikkujouluja ei pystytty pitämään pandemiasta johtuen ja monia muitakin tapahtumia jouduttiin peruuttamaan, mm. perjantaipirtelöt jouduttiin keskeyttämään pandemian alettua. Valiokunta tiivistä erityisesti yhteydenpitoa Keski- ja Itä-Suomen maaseutunuorten valiokuntien välillä alueen asioiden edistämiseksi vuoden 2020 aikana.



# HANKETOIMINTA

## INNOSTU TIEDOSTA!

Innostu tiedosta -hankkeen päätavoite on parantaa maatilojen kannattavuutta. Siihen pyritään jakamalla tietoa kannattavuuteen vaikuttavista eri osa-alueista. Luken toteuttaman VarmaNurmi-hankkeen tiedotuksen hoitaa hankkeessa Vilma Kuosmanen. Hankkeessa toteutetaan myös kyselykartan pilotointi maaseutupalveluiden kanssa. Projektipäällikkönä toimii Anne-Mari Heikkinen.

Hankkeessa rakennettiin kyselykartta-työväline ja sitä pilotoidaan keskusteluissa eri yrittäjäryhmien kanssa. Karttaa on ollut toteuttamassa Luoteis-, Sydän- ja Ylä-Savon maaseutupalveluiden henkilökunta. Tavoitteena on mahdollisimman varhaisessa vaiheessa saada viljelijä miettimään eri vaihtoehtoja tilansa tulevaisuuden kannalta. Tavoitteena on myös, että jatkossa suuri osa yhteydenotoista maaseutupalveluun ja MTK- Pohjois-Savon toimihenkilöiden kanssa tuottaa myös jatkotoimenpiteen.

Hankkeen ohjausryhmä ohjeisti heti alkuvuodesta toteuttamaan muutosprosessien hallintaan liittyviä tilaisuuksia. Lisäksi painottamaan peltoviljelyn osaamisen lisäämistä, jolloin vastaamme jäsentemme tarpeisiin. Korona-tilanteen alussa ja vaikeutuessa toteutettiin viljelijöille ja yhteistyökumppaneille tilaisuuksia, joissa informoitiin kaikkia osapuolia ennaltaehkäisevistä toimintatavoista. Maatalousyrittäjät ja osin sidosryhmätkin harjaantuivat nopealla aikataululla etäkokousjärjestelmien käyttöön. Maatalousyrittäjien menestystekijät karitoitettiin Savonian opiskelijoiden toimesta haastatteleamalla keskeisiä sidosryhmiä.



Menestyvällä maatilalla kaikkien osa-alueiden tulee olla kunnossa. Toisaalta vahvat piirteet voivat kompensoida heikompa osaamisaluetta. Yrittäjien omat yrittäjäominaisuudet korostuivat.

Maatilayrittäjien toimintaympäristön muuttuessa on pyritty parantamaan/luomaan maatilayrityksille mahdollisuuksia kannattavampaan toimintaan mm. monipuolistamalla tai tehostamalla tuotantoa. Toimintaympäristön ennakointiin liittyvä tilaisuus avasi Kantarin tutkimustuloksia siitä mitä viljelijät tulevat tekemään tulevaisuudessa. Tilan hallittu alas- tai ylösajaminen eri tilanteissa on myös tärkeää osata tehdä oikein. Lähiruokatoritoiminnalle on luotu myös pohjaa. Biokaasutuotannon vauhdittamista on pyritty tekemään sidosryhmien sisällä. Tilusjärjestelyjen aloittamiseen alueella laadittiin yhteistyössä suunnitelmia. Peltoviljelyyn liittyen on

pidetty vilja-, öljy ja nurmikasvien viljelyyn ja myytävien kasvien markkinointiin liittyen. Livetapahtumia nurmen viljelyyn liittyen toteutettiin kaksi.

Kevään tukitilaisuuksia pidettiin erityisaloittain sekä yleisiä tilaisuuksia. On pyritty toimimaan yhteistyössä eri tahojen ja hankkeiden kanssa välttääksemme päällekkäisyyksiä ja saavuttaaksemme synergiaetuja. Maidon sopimushinnoittelun merkitystä on avattu maatalousviranomaisille.

## VOIMAA ARKEEN II

Hanke toimi lokakuun 2020 loppuun. Hankkeiden projektipäällikkönä toimi (Sosionomi AMK) Niina Suorsa 31.08.2020 saakka. Hankkeessa työskentelivät vuoden 2020 aikana myös projektityöntekijöinä Sanna Losoi-Korolainen ja Noora Ratilainen. Suvi Ryyänen työskenteli projektipäällikkönä syyskuun 2020 alusta lokakuun loppuun ja hoiti hankkeen päättämiseen liittyviä hallinnollisia asioita. Voimaa arkeen II –hanke tuotti viljelijöille ja muille maaseudun yrittäjille tilakohtaista apua ja tukea matalalla kynnyksellä, joka osoittautui hankkeenparhaaksi työkaluksi. Hankkeessa kartoitettiin kokonaistilanne niin yrityksen kuin elämäntilanteen osalta ja etsittiin yhteistyöverkosto auttamisen sekä muutoksenhallinnan tueksi. Hanke pystyi reagoimaan avun tarpeeseen nopeasti ja saamaan tietoa usein muita toimijoita aiemmin tiloilla tapahtuvista isoista muutoksista. Voimaa arkeen II –hankkeessa oli mukana 194 tilaa. Hanke toimi puolueettomana tahona ja tarjosi keskusteluapua sekä tukea vaikeissa tilanteissa. Eri tahojen yhteisneuvotteluja hyödynnettiin hyvin erilaisissa tilanteissa, esimerkiksi valvontaeläinlääkärikäynneillä, rahoitus ja vahingonkorvausvaikutusneuvotteluissa ja tilan osallisten keskinäisten vuorovaikutusongelmien avaamiseksi. Hanke toimi Melan Välitä Viljelijästä-projektin ostopalvelusitoumusten puoltajana vuoden 2017 alusta lähtien, sitoumuksia on käytetty Pohjois-Savossa 352 kappaletta. Hankkeessa järjestettiin Melan kanssa yhteistyössä kaksi hyvinvointiin liittyvää webinaaria keväällä 2020. Etäyhteyksien avulla autettiin myös asiakkaita koronatilanteen aikana, joka toi omat huolensa ja haasteensa avun saamiseksi. Hankkeessa pystyttiin olemaan tukena ja apuna isoissa muutostilanteissa järjestämällä yhteistapaamisia eri toimijoiden kesken ja olemaan välissä luottamuksen rakentajan roolissa. Näihin tilanteisiin etsittiin sopiva asiantuntijajoukko, kartoitettiin vaihtoehdot, tehtiin toimintasuunnitelma sekä ohjattiin viljelijät keskusteluavun piiriin. Näin pystyttiin useimmissa tapauksissa mahdollistamaan yritystoiminnan jatkuminen tai hallittu alasajo.

Hanke ja sen projektipäällikön sitoutunut työote saivat kiitosta asiakas- ja sidosryhmäpalautteissa sekä hankkeen toiminnalle toivottiin jatkuvuutta. Jatkuvuuden takaamiseksi hankkeen asiakastoiminta siirtyi syyskuun 2020 alussa Melan Välitä viljelijästä -projektin alueelliselle työntekijälle Paula Tikkaselle, joka jatkoi Pohjois-Savon alueella maatalousyrittäjien tukena olemista vuoden 2020 loppuun saakka.

Suuret kiitokset kaikille hankkeessa mukana olleille asiakkaille ja sidosryhmille sekä erityisen lämmin kiitos Niina Suorsalle, jonka ansiokas työ mahdollisti hankkeen



onnistumisen! Hankkeen ohjausryhmän puheenjohtaja Birgitta Kinnunen Työterveyslaitokselta kiitti Niinaa viimeisessä ohjausryhmän kokouksessa.

## TYÖVOIMAA TILOILLE

Hanke rakennettiin pikaisella aikataululla maaliskuusta huhtikuussa 2020 Pohjois-Karjalan ja Pohjois-Savon alueille. Hanketoimijoina olivat Suonenjoen Seudun marjanviljelijäin yhdistys, Maaseutuammattien ry, ProAgria Itä-Suomi, Savonia, MTK-Pohjois-Karjala ja MTK-Pohjois-Savo, joka oli hankkeen hallinnoijana. Hankkeen rahoittajana oli Euroopan Sosiaalirahasto. Hankkeen budjetti oli 190 764 euroa, josta käytettiin 151 328 euroa.

Hankkeella varmistettiin maaseudulla toimivien yrittäjien ohjaus- ja neuvontapalvelujen koordinaatio ja viestintä, kausityön työvoimatarpeiden järjestäminen ja yrittäjyyden tuki työllisyyden turvaamiseksi. Maa- ja metsätalouden kausityövoimaa käyttävät yritykset kohtasivat ennalta-arvaamattoman ja nopean kriisin, kun koronapandemia sulki kausityöntekijöiltä pääsyn Suomeen kasvukauden kynnyksellä. Jokaisen yrityksen täytyi tehdä päätökset vaihtoehtoisista toimintatavoista uudessa tilanteessa, eikä kenelläkään ollut valmiita toimintamalleja asian käsittelyyn. Samanaikaisesti muilta aloilta lomautettiin työvoimaa ja nuorten oli erittäin vaikea saada kesätöitä koronarajoitusten takia.

Hanke auttoi maa- ja metsätalouden yrityksiä työvoimanhankinnassa kasvukaudelle 2020. Toimenpiteinä olivat rekrytointiprosessin aikataulutus, työpaikkailmoitusten laadinta ja somenäkyvyyden lisäys. Eniten työvoimatarve kosketti marja-, vihannes- ja juurestiloja. Hankkeen tarjosi yrittäjille myös keskusteluapua ja neuvontaa tilan tuotantoon ja talouteen liittyvissä asioissa koronakriisin takia. Hankkeen tavoitteena oli myös varmistaa sadonkorjuu turvallisesti koronatilanteessa sekä ehkäistä viruksen leviäminen maataloilla, joilla on työntekijöitä. Lisäksi hankkeessa käynnistettiin maatilojen varautumistyön kehittäminen kokoamalla raportti olemassa olevista materiaaleista ja käytännöistä.

Hankkeen varsinaisena kohderyhmänä olivat Pohjois-Karjalan ja Pohjois-Savon maa- ja metsätalousyrittäjät, joilla oli kausityötarpeita. Hankkeen toisena varsinaisena kohderyhmänä olivat henkilöt, jotka voisivat tehdä maa- tai metsätalouden kausityötä. Välillisiä kohderyhmiä olivat TE-palvelut, elinkeinoasiamiehet ja maaseutupalvelut. Suurin osa kausityövoimaa työllistävästä tiloista sai tarvitsemansa määrän työntekijöitä ja marjat saatiin poimituksi kokonaan. Yritykset kokivat hankkeen työntekijöiden antaman avun omaa toimintaansa helpottavaksi poikkeuksellisessa rekrytointitilanteessa. Hankkeen avulla kausityöammateista annettiin realistinen ja positiivinen kuva ja suurin osa yrityksistä sai työpaikkailmoituksiinsa hakemuksia. Hankkeessa koottiin ohjeistukset rekrytointiin työnantajille ja





työnhakijoille. Kooste ulkomaisen työntekijän palkkaamisesta- ohje palveli työnantajia koronapandemiatilanteessa. Marjanpoimintaa varten valmisteltiin Marjanpoimijan perehdytysmateriaalia Perehdytyksen tsekki- lista. Yhteistyössä Työterveyslaitoksen kanssa tehtiin ohjeistukset marjatilän työntekijälle, itsepoimintaan ja torimyyntiin koronatilanteessa. Ohjeistuksilla autettiin yrittäjiä ja työntekijöitä jokapäiväisessä toiminnassa poikkeuksellisessa tilanteessa.

Hankkeessa koottiin Katsaus maatalojen varautumiseen 2020 –raportti, jonka tavoitteena on kuvata maatalojen varautumisen eteen tehtäviä toimenpiteitä sekä käytössä olevia materiaaleja. Lisäksi julkaistiin varautumiseen ja perehdyttämiseen liittyviä blogikirjoituksia. Raportin kokoamisen aikana havaittiin, että maatalojen varautumisen eteen tehdään työtä monella eri sektorilla, mutta mitään yhtenäistä toimintamallia ei näyttäisi olevan olemassa. Varautumiseen liittyviä koulutuksia on markkinoitu muille organisaatioille ja hankkeille, sillä yrittäjät tarvitsevat selkeää ja kokonaisvaltaista opastusta.

## Mela-yhteistyö

MTK- Pohjois-Savo toimi vuoden aikana yhteistyössä Maatalousyrittäjien Eläkelaitoksen kanssa viljelijöiden sosiaaliturvaan liittyvissä asioissa. Pohjois-Savon alueella toimi kolme asiamiestä. MELA:n yhteyshenkilönä Pohjois-Savon alueella vuoden aikana oli Jari Kauhanen. Liiton toimihenkilöt ovat tiedottaneet viljelijöitä sosiaaliturvaan, työhyvinvointiin ja eläketurvaan liittyvissä asioissa. MTK-Pohjois-Savo järjesti hyvinvointipäivän yhdessä Melan kanssa lokakuussa 2020 Kunnonpaikassa. Tilaisuuteen osallistui lähes 100 henkilöä.



MTK-Siilinjärven syyskokouksessa Johanna Seppälä, Heikki Jääskeläinen ja Mikko Koivistoinen

# LIITON HALLINTO JA TOIMIHENKILÖT 2020

## JOHTOKUNTA

**Puheenjohtaja:** Juha Partanen, Pielavesi (2011- pj vuodesta 2016)

**Varapuheenjohtaja:** Noora Räsänen, Leppävirta (2017- vpj. vuodesta 2020)

### **Jäsenet:**

Timo Karjalainen, Suonenjoki (2009-)

Kaija Korhonen, Lapinlahti (2009-)

Jarmo Nykänen, Juankoski (2005-2007, 2009-)

Ville Pekkarinen, Kuopio (2011-)

Harri Tuomainen, Siilinjärvi (2020-)

Jouko Åkerlund, Vieremä (2013-)

### **Työvaliokunta:**

Juha Partanen, Pielavesi, Noora Räsänen, Leppävirta, toiminnanjohtaja Jari Kauhanen, aluepäällikkö Sirpa Lintunen

### **Maaseutunuorten valiokunta:**

Pj. Saara Markkanen, Suonenjoki, Anni-Katriina Heiskanen, Sonkajärvi, Liisa Juutinen, Vieremä, Ida Korhonen, Kaavi, Johannes Korhonen, Tervo-Vesanto, Noora Ratilainen, Maaninka, Markus Tenhunen, Pielavesi, Harri Tuomainen, Siilinjärvi (johtokunnan edustaja), Henrik Kähönen, Juankoski (MTK:n nuorten valiokunta), sihteeri maaseutunuorten asiamies Vilma Kuosmanen

**Metsävaliokunta:** Juha Partanen, Pielavesi, Noora Räsänen, Leppävirta ja toiminnanjohtaja Jari Kauhanen. Sihteeri kenttäpäällikkö Jukka Hujala

### **Itä- ja Keski-Suomen MTK-liittojen yhteiset valiokunnat, MTK-Pohjois-Savon edustajat**

#### **Itä- ja Keski-Suomen MTK- liittojen yhteinen elinkeinopolitiikka - ja yrittäjyysvaliokunta**

Matti Kuosmanen, Iisalmi, Ville Pekkarinen, Kuopio, Aatu Laitinen, Kuopio

#### **Itä- ja Keski-Suomen MTK-liittojen yhteinen hyvinvointivaliokunta:**

Kaija Korhonen, Lapinlahti, Henna Poutiainen, Leppävirta

#### **Itä- ja Keski-Suomen MTK-liittojen yhteinen jäsenpalveluvaliokunta:**

Anni Markkanen, Suonenjoki, Perttu Sirviö, Iisalmi

#### **Itä- ja Keski-Suomen MTK- liittojen yhteinen kuluttajatyövaliokunta:**

Kaisa Huttunen, Kiuruvesi, Riikka Hänninen, Suonenjoki

#### **Itä- ja Keski- Suomen MTK- liittojen yhteinen lihavalioikunta:**

Juha Partanen, Pielavesi, Ahti-Pekka Vornanen, Vieremä

#### **Itä- ja Keski-Suomen MTK- liittojen yhteinen luomuvaiokunta:**

Timo Lindsberg, Rautalampi, Tuomo Tikka, Kiuruvesi

#### **Itä- ja Keski-Suomen MTK liittojen yhteinen maitovalioikunta:**

Perttu Sirviö, Iisalmi, Harri Tuomainen, Siilinjärvi

#### **Itä- ja Keski- Suomen MTK-liittojen yhteinen peltokasvivalioikunta:**



Timo Karjalainen, Suonenjoki, Tuomo Seppälä, Siilinjärvi

**Itä- ja Keski- Suomen MTK-liittojen yhteinen erikoiskasvivaliokunta:**

Noora Räsänen, Leppävirta, Jari Venäläinen, Kuopio

**Itä- ja Keski-Suomen MTK-liittojen yhteinen ympäristö- ja maapoliittinen valiokunta:**

Markku Paananen, Keitele, Noora Räsänen, Leppävirta, kenttäpäällikkö Jukka Hujala

**Edustajat, MTK:n valtuuskunta:** Juha Partanen, Pielavesi, Jukka Huuskonen, Kiuruvesi, Saara Markkanen, Suonenjoki ja Johanna Seppälä, Siilinjärvi

**Varajäsenet:** Noora Räsänen, Leppävirta, Veli-Tuomas Hakulinen, Pielavesi, Markus Tenhunen, Pielavesi ja Henrik Kähönen, Juankoski

**Liiton kirjanpidon ja taloudenhoidon tarkkailijat:** Noora Räsänen ja Jarmo Nykänen

**Tilintarkastaja:** HT Seppo Koski

**Toiminnantarkastajat:** Tuula Lappalainen, Pielavesi ja Tuula Kuosmanen Nilsia

**Varatoiminnantarkastajat:** Hannu Smolander Tuusniemi ja Eero Kyllönen Kiuruvesi

**MTK:N TYÖRYHMÄT JA VALIOKUNNAT:**

**MTK:n johtokunta** Kati Partanen, Iisalmi

**Maaseutunuorten valiokunta:** Henrik Kähönen, Juankoski

**Jäsenpalveluvaliokunta:** Tuomo Tikkanen, Kiuruvesi

**Erikoiskasvivaliokunta:** Noora Räsänen, Leppävirta

**Osaaminen ja hyvinvointivaliokunta, varajäsen:** Kaija Korhonen, Lapinlahti

**EDUSTAJAT MUISSA YHTEISÖISSÄ JA TYÖRYHMISSÄ:**

**Kansallisen maaseutuohjelman Pohjois-Savon alueellisen suunnitelman toimeenpanoa koskeva ryhmä:** Jari Kauhanen, varalla Jarmo Nykänen

**Järvi-Suomen ilmasto- ja ympäristö- ohjelman valmisteluryhmä:** Jari Kauhanen

**Pohjois- Savon maakunnan yhteis- työryhmä:** Jari Kauhanen, varalla Kati Partanen

**Mavi maataloustukien toimeenpanon työryhmä:** Jari Kauhanen

**Pohjois-Savon liiton alueiden käytön suunnittelutyöryhmä:** Jari Kauhanen ja Jukka Hujala

**Aluehallintotyöryhmä:** Jari Kauhanen ja varalla Juha Partanen

**ELY-keskuksen tienkäytön suunnittelu- ryhmä:** Jari Kauhanen, Jukka Hujala ja Simo Takalammi

**Pohjois-Savon työvoima- ja yrityspalvelu työvoima- neuvottelukunta v. 2019-2021:** Ville Pekkarinen, varalla Noora Räsänen

**Pohjois-Savon ELY -keskuksen vesienhoidon yhteistyöryhmä:**

Jari Kauhanen, varalla Juha Partanen.

**Pohjois-Savon ELY- Keskuksen maakunnallinen jäteasiain neuvottelukunta:** Jari Kauhanen

**Kauppakamarin teollisuusvaliokunta:** Jari Kauhanen, varalla Noora Räsänen

**Huoltovarmuusorganisaation alkutuotantopooli aluevastaava:** Perttu Sirviö, varalla Jari Kauhanen

**Valtakunnallinen riistaneuvosto ja alueelliset riistaneuvostot v. 2018–2020:** Jouko Åkerlund ja Jukka Hujala.

**C-tuotantotukialueen MTK- liitot:** Juha Partanen, varalla Noora Räsänen ja Jari Kauhanen

**Väre Energia Oy yhteistyöryhmä:** Juha Partanen, Jari Kauhanen ja Jukka Hujala

**Savon Voima verkkoyhtiön yhteistyöryhmä:** Juha Partanen ja Jari Kauhanen

**Maanomistajien Arviointikeskus Oy:** Juha Partanen, varalla Johanna Seppälä

**Maaseutuammattiin ry:n hallitus:** Vilma Kuosmanen

**Pohjois-Savon metsänhoitokoulusäätiön valtuuskunta:** Riikka Hänninen, Kari Ollikainen ja Pekka Tenhunen

**Savonian agrologikoulutuksen neuvottelukunta:** Sirpa Lintunen

**Kallaveden työterveyshuollon yhteistyöryhmä:** Sirpa Lintunen

**Lomitushallinnon yhteistyöryhmä, Sydän-Savo:** Sirpa Lintunen

**Lomitushallinnon yhteistyöryhmä, Ylä-Savo:** Kaisa Huttunen

**Kiinteistö Oy Kuopion Kauppakatu 40–42:** Jari Kauhanen, varalla Juha Partanen

**YIT-yhtymä Oy:** Jari Kauhanen ja Juha Partanen

**Kuopion Ravirata Oy:** Timo Karjalainen, varalla Jari Kauhanen

**Metsä-Board Oyj sekä Neo Industrial Oyj:** Timo Karjalainen, varalla Ville Pekkarinen

**Atria Oyj:** Jouko Åkerlund, varalla Jari Kauhanen

**Kuopion seudun Uusyrityskeskus:** Jari Kauhanen, varalla Noora Räsänen

**Wäläkky Keski-Savon Uusyrityskeskus:** Noora Räsänen, varalla Jari Kauhanen

## EDUSTAJAT HANKETOIMINNASSA

**Voimaa arkeen -ohjausryhmä:** Sirpa Lintunen, varalla Jari Kauhanen

**Luonnonvarakeskus: Tuotantovarmuutta nurmesta, Varmanurmi:** Harri Tuomainen, varalla Markus Rytönen

**Savonia AMK Maatila 2030- ohjausryhmä:** Perttu Sirviö

**Savonia AMK ja Luke Ravinnerenki- hankkeen ohjausryhmä:** Jari Kauhanen, varalla Perttu Sirviö

**Savonia Eläinterveyttä ja ekonomiaa-ohjausryhmä:** Sini Ryymin-Murtorinne, varalla Perttu Sirviö

**Savonia JALAKA, jaloittelu ja laiduntaminen karjatiljoilla - hankkeen ohjausryhmä:** Perttu Sirviö, varalla Kaisa Huttunen

**Savonia AMK Matuke-hankkeen ohjausryhmä:** Jari Kauhanen

**Savonia AMK Savolaisuus on makuasia:** Jari Kauhanen

**Savogrow GrowBerry-hankkeen ohjaus- ryhmä:** Jari Kauhanen, varalla Timo Karjalainen

**Savogrow EduBerry-hankkeen ohjaus- ryhmä:** Jari Kauhanen, varalla Timo Karjalainen

**Marjaosaamiskeskus, Kopsa-hanke:** Noora Räsänen, varalla Sirpa Lintunen

**ProAgria EuReGa-hankkeen yhteis- työryhmä:** Sirpa Lintunen

**Kuopion Kriisikeskus, Maaseudun turvaverkko-hankkeen ohjausryhmä:** Sirpa Lintunen

## TOIMIHENKILÖT

Jari Kauhanen, Toiminnanjohtaja 2014-

Sirpa Lintunen, aluepäällikkö 2015–

Vilma Kuosmanen, Maaseutunuorten asiamies, 2017-

Susanna Purhonen, toimistosihteeri 2016-

Anne-Mari Heikkinen, projektipäällikkö, Innostu tiedosta-hanke 2020-

Niina Suorsa, projektipäällikkö Voimaa arkeen II 2018-2020

Suvi Ryytänen, projektipäällikkö, Voimaa arkeen II-hanke, 2020

Sanna Losoi-Korolainen, projektityöntekijä, Voimaa arkeen II-hanke, 2020

Noora Ratilainen, projektityöntekijä, Voimaa arkeen II, 2020

# TILINPÄÄTÖSTIEDOT

MTK-Pohjois-Savo ry  
Y-tunnus: 0207887-2

## Tuloslaskelma (EUR)

	01.01.2020	01.01.2019
	31.12.2020	31.12.2019
<b>Varsinainen toiminta</b>		
Koulutus- ja kurssit tuotot	4 155.70	4 180.00
Koulutus- ja kurssit kulut		
Muut kulut	-7 032.73	-8 196.18
Koulutus- ja kurssit kulut	-7 032.73	-8 196.18
<b>Koulutus- ja kurssit kulujäämä</b>	<b>-2 877.03</b>	<b>-4 016.18</b>
Tilaus ja ilmoitust tuotot	2 500.00	2 850.00
Tilaus ja ilmoitust kulut		
Muut kulut	-1 738.72	-1 966.22
Tilaus ja ilmoitust kulut	-1 738.72	-1 966.22
<b>Tilaus ja ilmoitust tuottojäämä</b>	<b>761.28</b>	<b>883.78</b>
Henkilöstökulut tuotot	55 118.69	10 207.99
Henkilöstökulut kulut		
Henkilöstökulut	-146 659.70	-146 835.47
Muut kulut	-6 281.86	-12 807.74
Henkilöstökulut kulut	-152 941.56	-159 643.21
<b>Henkilöstökulut kulujäämä</b>	<b>-97 822.87</b>	<b>-149 435.22</b>
Nuorten toiminta tuotot	11 173.00	29 236.90
Nuorten toiminta kulut		
Henkilöstökulut	-21 623.16	-30 809.57
Muut kulut	-23 299.08	-25 939.17
Nuorten toiminta kulut	-44 922.24	-56 748.74
<b>Nuorten toiminta kulujäämä</b>	<b>-33 749.24</b>	<b>-27 511.84</b>
Johto-/valiokunnat tuotot	---	2 000.00
Johto-/valiokunnat kulut		
Henkilöstökulut	-29 809.19	-31 305.41
Muut kulut	-7 167.54	-17 553.90
Johto-/valiokunnat kulut	-36 976.73	-48 859.31
<b>Johto-/valiokunnat kulujäämä</b>	<b>-36 976.73</b>	<b>-46 859.31</b>
Hankkeet tuotot	229 792.42	247 265.38
Hankkeet kulut		
Henkilöstökulut	-167 857.27	-141 012.64
Muut kulut	-61 821.13	-107 589.28
Hankkeet kulut	-229 678.40	-248 601.92
<b>Hankkeet tuottojäämä</b>	<b>114.02</b>	<b>-1 336.54</b>
Hallinto tuotot	40 727.33	56 761.93
Hallinto kulut		
Poistot	-212.33	-283.10
Muut kulut	-300 837.56	-328 071.92
Hallinto kulut	-301 049.89	-328 355.02
<b>Hallinto kulujäämä</b>	<b>-260 322.56</b>	<b>-271 593.09</b>
<b>Varsinainen toiminta</b>	<b>-430 873.13</b>	<b>-499 868.40</b>
<b>Tuottojäämä</b>	<b>-430 873.13</b>	<b>-499 868.40</b>

<b>Varainhankinta</b>		
Tuotot	493 908.86	487 679.72
<b>Varainhankinta</b>	<b>493 908.86</b>	<b>487 679.72</b>
<b>Tuottojäämä</b>	<b>63 035.73</b>	<b>-12 188.68</b>
<b>Sijoitus- ja rahoitustoiminta</b>		
Tuotot	8 571.11	11 313.46
Kulut	-2 068.90	-1 372.73
<b>Sijoitus- ja rahoitustoiminta</b>	<b>6 502.21</b>	<b>9 940.73</b>
<b>Tuottojäämä</b>	<b>69 537.94</b>	<b>-2 247.95</b>
<b>Yleisavustukset</b>	<b>54 328.66</b>	<b>---</b>
<b>Tilikauden tulos</b>	<b>123 866.60</b>	<b>-2 247.95</b>
<b>Tilikauden ylijäämä</b>	<b>123 866.60</b>	<b>-2 247.95</b>

### Tase vastaavaa (EUR)

	31.12.2020	31.12.2019
<b>Pysyvät vastaavat</b>		
<b>Aineelliset hyödykkeet</b>		
Koneet ja kalusto	636.97	849.30
<b>Aineelliset hyödykkeet yhteensä</b>	<b>636.97</b>	<b>849.30</b>
<b>Sijoitukset</b>		
Muut osakkeet ja osuudet	274 532.66	266 183.07
<b>Sijoitukset yhteensä</b>	<b>274 532.66</b>	<b>266 183.07</b>
<b>Pysyvät vastaavat yhteensä</b>	<b>275 169.63</b>	<b>267 032.37</b>
<b>Vaihtuvat vastaavat</b>		
<b>Pitkäaikaiset saamiset</b>		
Myyntisaamiset	6 645.83	7 061.69
Lainasaamiset	213 385.62	176 133.19
<b>Pitkäaikaiset saamiset yhteensä</b>	<b>220 031.45</b>	<b>183 194.88</b>
<b>Lyhytaikaiset saamiset</b>		
Muut saamiset	75 729.25	90 246.21
Siirtosaamiset	---	1 785.00
<b>Lyhytaikaiset saamiset yhteensä</b>	<b>75 729.25</b>	<b>92 031.21</b>
Rahat ja pankkisaamiset	113 421.30	25 892.07
<b>Vaihtuvat vastaavat yhteensä</b>	<b>409 182.00</b>	<b>301 118.16</b>
<b>Tase vastaavaa</b>	<b>684 351.63</b>	<b>568 150.53</b>

### Tase vastattavaa (EUR)

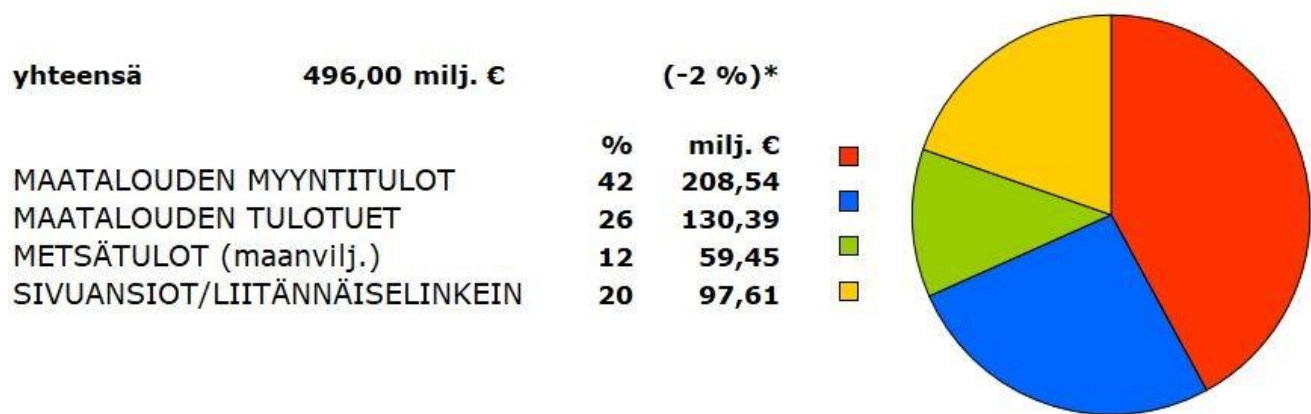
	31.12.2020	31.12.2019
<b>Oma pääoma</b>		
<b>Sidotut rahastot</b>		
Sidotut rahastot yhteensä	132 448.00	132 448.00
<b>Muut rahastot</b>		
Muut rahastot	454 544.89	454 544.89
<b>Muut rahastot yhteensä</b>	<b>454 544.89</b>	<b>454 544.89</b>
<b>Toimintapääomat</b>		
Edellisten tilikausien alijäämä	-62 001.89	-59 753.94
<b>Toimintapääomat yhteensä</b>	<b>-62 001.89</b>	<b>-59 753.94</b>
<b>Tilikauden ylijäämä</b>	<b>123 866.60</b>	<b>-2 247.95</b>
<b>Oma pääoma yhteensä</b>	<b>648 857.60</b>	<b>524 991.00</b>
<b>Vieras pääoma</b>		
<b>Lyhytaikaiset velat</b>		
Ostovelat	4 929.51	17 233.85
Muut velat	9 322.93	8 549.84
Siirtovelat	21 241.59	17 375.84
<b>Lyhytaikaiset velat yhteensä</b>	<b>35 494.03</b>	<b>43 159.53</b>
<b>Vieras pääoma yhteensä</b>	<b>35 494.03</b>	<b>43 159.53</b>
<b>Tase vastattavaa</b>	<b>684 351.63</b>	<b>568 150.53</b>

# TILASTOJA MAATALOUESTA POHJOIS-SAVOSSA

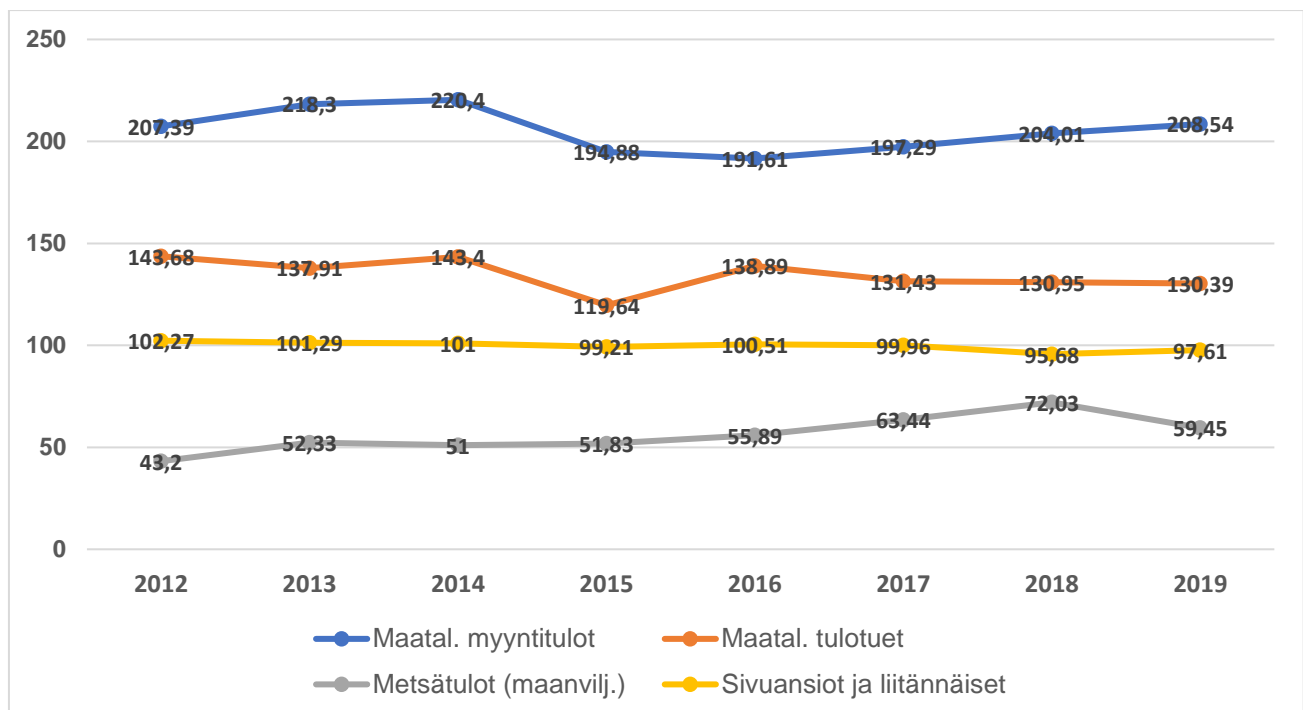
## RAHAVIRRAT JA TUOTANNON RAKENNE

Pohjoissavolaisten tilojen osuus Suomen maataloista oli vuonna 2020 7 % ja maatilojen tulojen osuus koko Suomen maatilojen tuloista 7,7 %. Kotieläintiloja oli vuoden lopussa 1 237 kpl ja kasvinviljelytiloja 2 086 kpl. Maataloustukia haki 3 323 maatilaa. Sähköisen tukihakemuksen teki 96,2 % tiloista.

Maatilojen kokonaistulot olivat vuonna 2019 496 miljoonaa euroa. Ne alenivat hieman edellisvuodesta, syynä oli viljelijöiden metsänmyyntitulojen alentuminen noin 13 miljoonalla eurolla vuoden 2018 huipputasosta. Maatalouden myyntitulot kasvoivat edelliseen vuoteen verrattuna 4,44 miljoonaa euroa. Tulotukien määrä 130,39 milj. €, pysyi edellisvuoden tasolla. Sivuansioihin ja liitännäiselinkeinotuloihin tuli lisäystä melkein 2 miljoonaa euroa, yhteensä näistä kertyi 97,61 miljoonaa euroa.



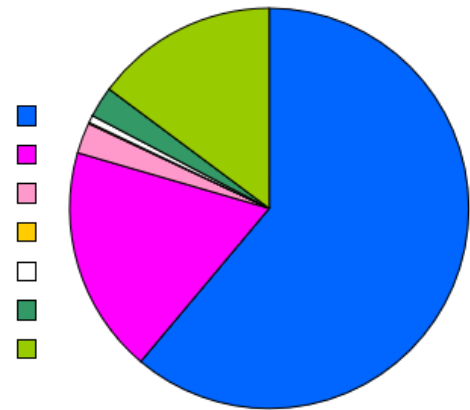
Maatilojen tulot vuonna 2019 (lähde Kantar Oy)



Maatilojen tulot vuosina 2012-2019 Pohjois-Savossa, milj. € (lähde Kantar Oy)

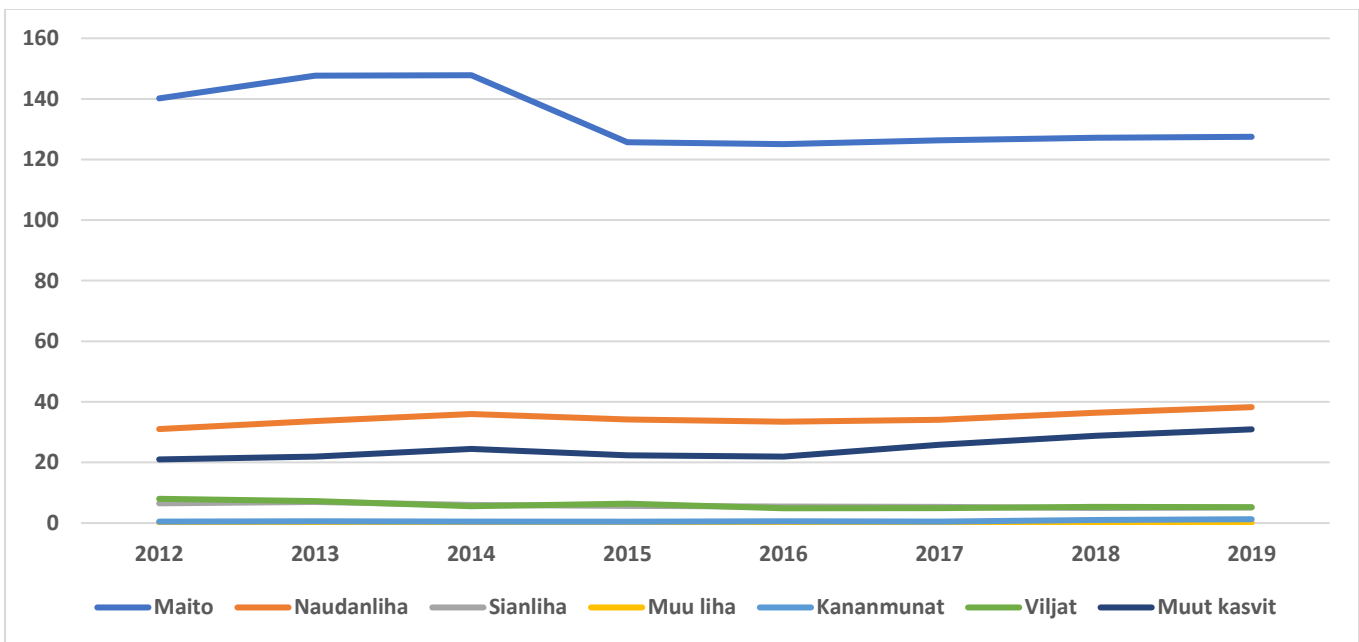
**yhteensä 208,54 milj. €**

	%	milj. €
MAITO	61	127,49
NAUDANLIHA	18	38,26
SIANLIHA	2	5,18
MUU LIHA	0	0,21
KANANMUNAT	1	1,27
VILJAT	2	5,20
MUUT KASVIT	15	30,93



Maatilojen myyntitulot vuonna 2019, lähde Kantar Oy.

Maatilojen myyntitulot kasvoivat edellisestä vuodesta maidon osalta 0,29 miljoonaa euroa ja naudanlihan osalta 1,83 miljoonaa euroa. Eniten myyntitulon lisäystä toivat muut kasvit, mm. mansikka, 2,13 miljoonaa euroa.



Maatilojen myyntitulojen jakauma vuosina 2012-2019 eri tuotteiden kesken, milj.

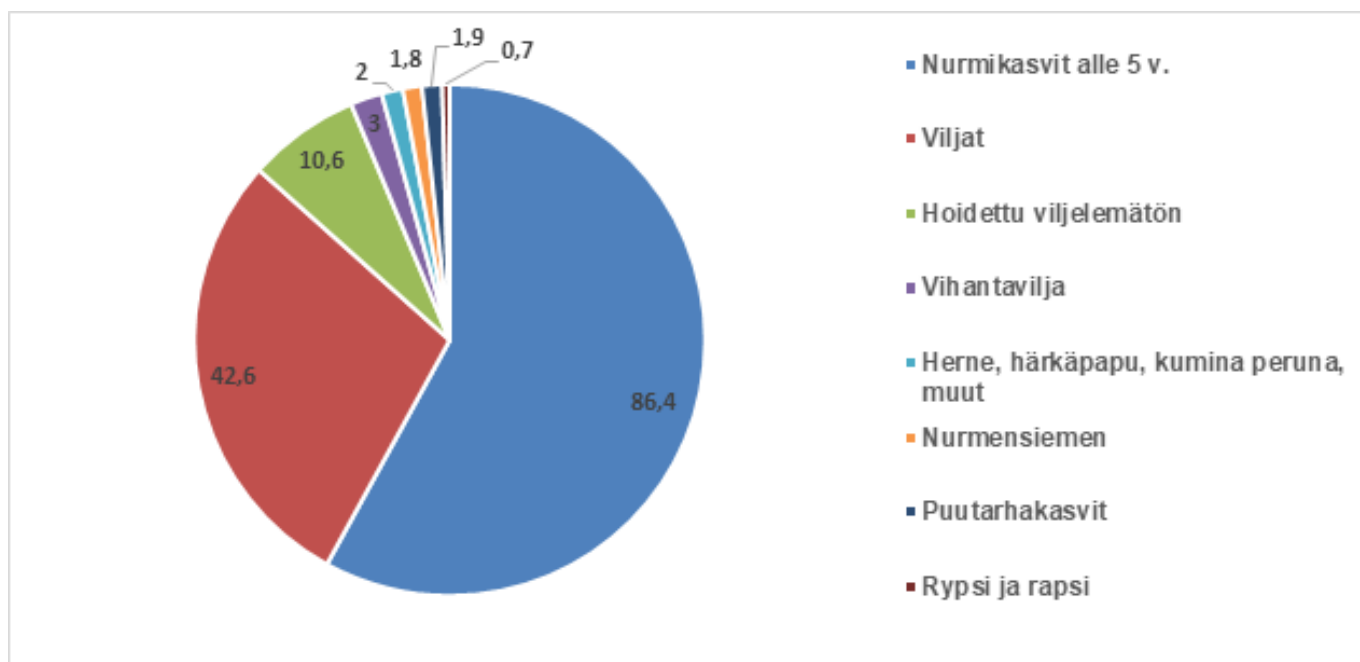
Maitoa tuotettiin 324,2 miljoonaa litraa, 14,1 % Suomen tuotannosta. Pohjois-Savon kunnista eniten maitoa tuotettiin Kuopiossa (73,3 miljoonaa litraa) ja Kiuruvedellä (56,4 miljoonaa litraa). Kuopio ja Kiuruvesi pitävät kärkipaikkoja myös kaikista Suomen kunnista. Lypsylehmien määrä aleni noin 1 % edellisvuodesta, lehmiä oli joulukuussa 35 000 kpl.

Naudanlihaa tuotettiin 12,06 miljoonaa kg, 13,9 % Suomen tuotannosta. Sianlihaa tuotettiin 3,55 miljoonaa kg, 2 % Suomen tuotannosta. Lampaanlihaa tuotettiin 0,06 miljoonaa kg, 4 % Suomen tuotannosta. Rehuviljaa kasvatettiin 38 300 hehtaarilla ja leipäviljaa noin 2 200 hehtaarilla. Mallasohra on uusi viljelykasvi Pohjois-Savossa.



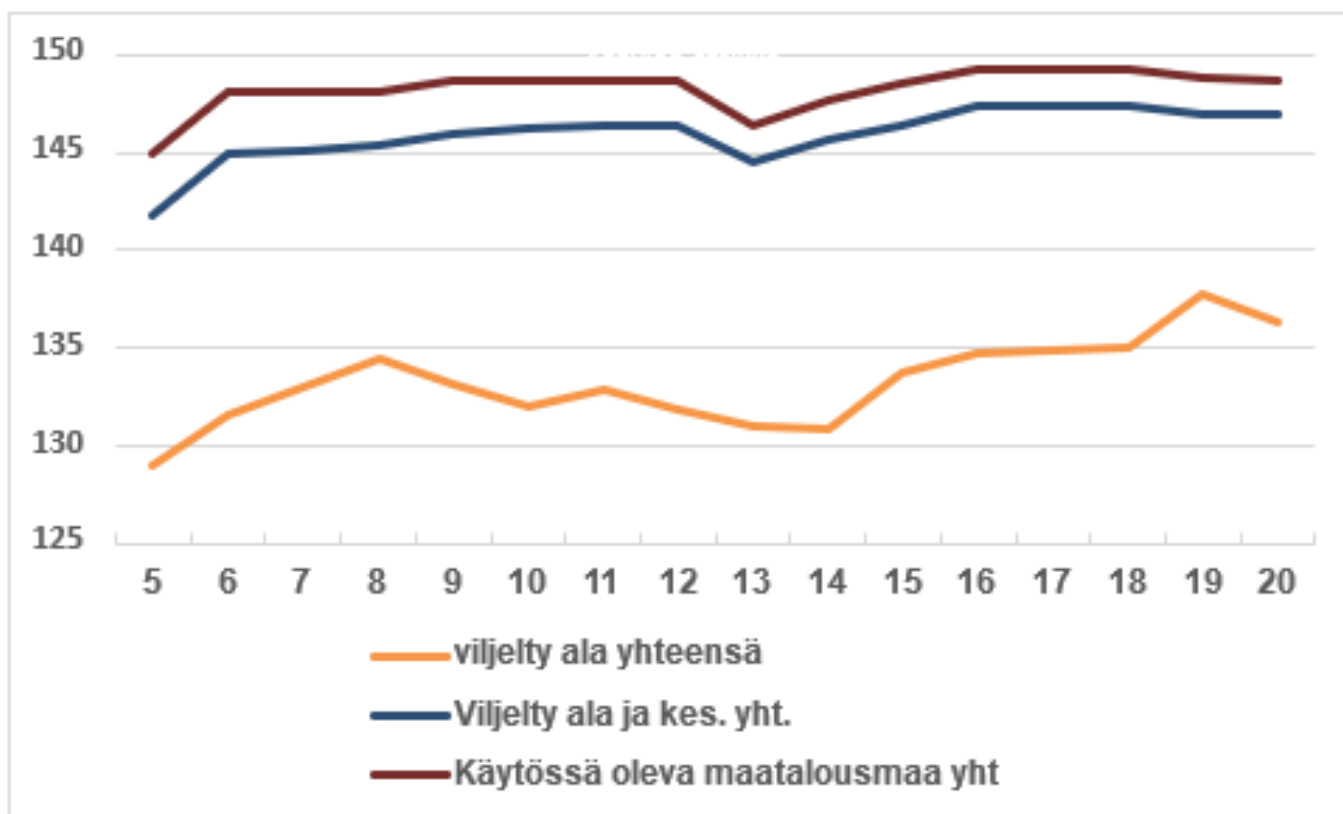
Luomutuotannossa oli 369 tilaa, joilla oli peltoa noin 20 122 hehtaaria. Lisäystä edellisvuoteen on reilu 700 ha. Luomukotieläintiloja oli 90 kpl. Luomutilat ovat muita maatiloja suurempia, keskikoko vuonna 2020 oli 55,6 ha.

Mansikan pinta-ala kasvoi edellisvuodesta. Mansikkaa viljeltiin 998 hehtaarilla, mikä on noin 23 % Suomen mansikkapinta-alasta. Vadelmia kasvatettiin 87 hehtaarilla, mikä on reilu 25 % Suomen vadelmapinta-alasta. Mustaherukkaa kasvatettiin 396 hehtaarilla, mikä on noin 24 % % Suomen mustaherukkapinta-alasta. (Lähde Tilastokeskus)



Pohjois-Savon viljelyalat vuonna 2020, 1 000 ha.

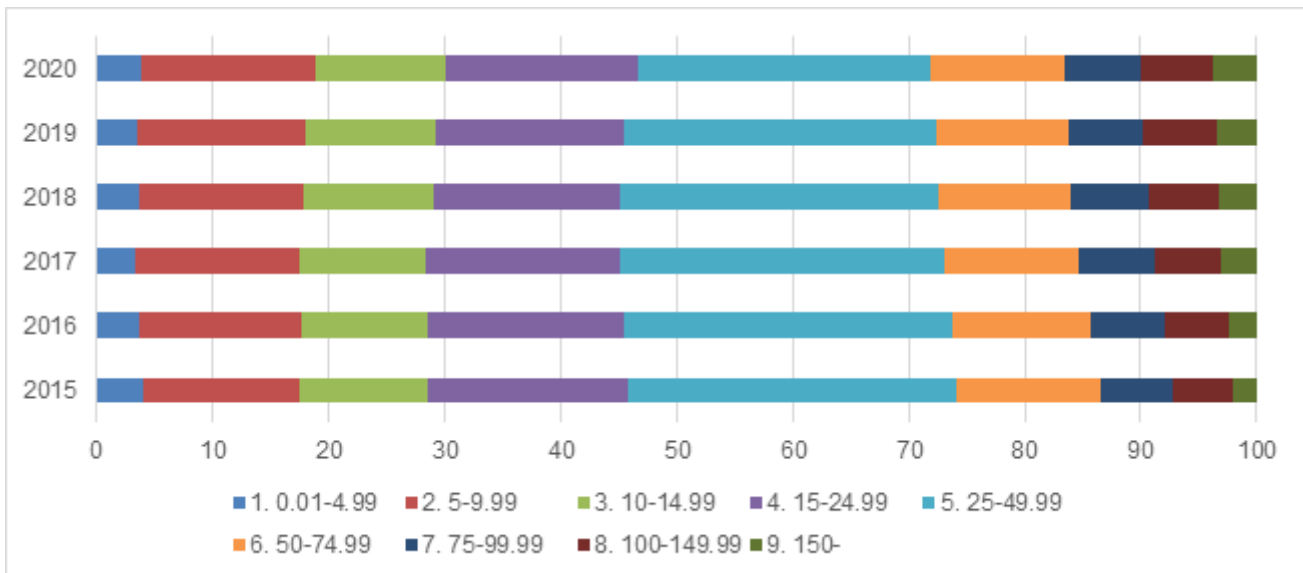
Maatalousmaan pinta-ala väheni Pohjois-Savossa kahden edellisvuoden tapaan. Peltoa on poistunut viljelystä mm. uusien tielinjausten ja rakennusten alle. Viljelyaloissa ei ole tapahtunut suuria muutoksia viljelykasveista toisille viime vuosien aikana. Kesannon määrä on vähentynyt ja viljelyalan määrä kasvanut. Pinta-alasta on korvauskelvotonta noin 7 000 hehtaaria, uutta peltoa ei ole saatu korvauskelpoisuuden piiriin vuoden 2004 jälkeen. Vuodesta 2015 lähtien korvauskelpoista pinta-alaa on poistunut viljelystä noin 1 700 ha.



Maatalousmaan käyttö Pohjois-Savossa, tuhatta ha, vuosina 2005-2020

	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Maidontuotanto	1239	1 135	1 076	1 014	936	866	807
Naudanlihantuotanto	409	400	399	382	363	348	342
Sianlihantuotanto	47	40	35	33	30	27	23
Kananmunat ja muu siipikarja	9	10	9	9	8	8	7
Lammas- ja wohitalous	10	32	34	36	37	40	37
Hevostalous	156	116	112	110	110	105	99
Viljanviljely (myös viljan siemenviljely)	809	756	730	704	692	678	671
Erikoiskasvit (mm. mallasohra, herne, peruna)	43	33	31	30	31	31	32
Puutarhakasvien viljely avomaalla, kasvihuone	192	193	188	189	187	185	184
Muu kasvituotanto (mm. heinä)	1021	1 012	1 021	1 014	1 056	1077	1 085
Muu tuotanto tai toiminta (mm. maatilamatkailu)	39	39	34	31	36	42	35
<b>Yhteensä tilamäärä</b>	<b>3 975</b>	<b>3 767</b>	<b>3 666</b>	<b>3 553</b>	<b>3 483</b>	<b>3 407</b>	<b>3 322</b>

Tilojen määrä tuotantosuunnittain vuosina 2014-2020, päätukihaussa ilmoitettu päätuotantosuunta (lähde Ruokavirasto)



Eri kokoisten maatilojen osuus % tilojen kokonaismäärästä vuosina 2015-2020 Pohjois-Savossa (lähde Ruokavirasto)

## OMISTAJANVAIHDOKSET

Maatilojen omistajanvaihdoksissa oli hiljainen vuosi. ELY-keskus myönsi nuoren viljelijän aloitustukea 9 uudelle yrittäjälle. Edellisvuonna omistajanvaihdoksia tapahtui 60, joista aloitustuen sai 27 nuorta viljelijää.

Uusia MYEL-vakuutuksia otettiin maakunnassa 103 kpl, joista pakollisia oli 91 ja vapaaehtoisia 12 kpl.

## LOMITUS

Vuosilomaan oli oikeutettu 1 723 kotieläinyrittäjää, joista vuosilomaa käytti 1 686 yrittäjää. Vuosilomapäivän keskipituus oli 6,6 tuntia ja lomittajien työpäiviä kertyi vuosilomien lomituksesta 42 674 kpl. Sijaisapua käytti 601 yrittäjää. Sijaisapulomitukseen lomittajat käyttivät 31 869 työpäivää. Paikallisyksikön järjestämää lomitusta käytti 1 617 henkilöä ja itsejärjestettyä 70 henkilöä. Paikallisyksikön järjestämiä lomituspäiviä oli 78 742 ja itsejärjestettyjä 3 447 kpl.

## MELA-TURVA

Myel-vakuutettujen määrä vuoden lopussa oli 4 157 henkilöä, joista miehiä 2 831 ja naisia 1 326, edellisestä vuodesta vakuutettujen määrä väheni 60 henkilöä. Keskimääräiset Myel-vakuutettujen työtulot olivat vuonna 2020 21 800 euroa. Työterveyshuoltoon liittyneitä viljelijöitä oli 1 569 henkilöä, 38 % kaikista vakuutetuista. Vakuutettujen tilojen lukumäärä oli 2 934 kpl, muutosta edellisestä vuodesta on 73 tilaa.

Pohjoissavolaiset viljelijät maksoivat Myel- ja MATA-vakuutusmaksuja 13,9 miljoonaa euroa, keskimaksu oli noin 3 400 €/vuosi.

Melan kautta maksettavien eläkkeen saajia Pohjois-Savossa oli 8 685 henkilöä. Eläkkeensaajien määrä vähenee vuosittain noin 400 henkilöä. Vuosittain Pohjois-Savoon maksetaan eläkkeitä noin 75 miljoonaa euroa ja MATA-korvauksia ja Mela-päivärahoja noin 3,5 miljoonaa euroa. Eläkesumma on pysynyt viime vuosina samantasoinen eläkkeensaajien lukumäärän vähenemisestä huolimatta.

## INVESTOINNIT

Pohjois-Savossa maatalouden investointitukea sai yhteensä 196 hanketta. Avustusta maatalouden investointeihin myönnettiin yhteensä 6,58 miljoonaa euroa ja korkotukilainaa 7,01 miljoonaa euroa. Vuotta aikaisemmin tukea sai 156 investointihanketta, joihin myönnettiin avustusta 11,68 miljoonaa euroa ja korkotukilainaa 8,6 miljoonaa euroa. Avustusta myönnettiin 25 lypsykarjainvestoinnille. Investointitukea sai myös 5 lihakarjanavettaa. Eläinten hyvinvointi-investointeihin sai tukia 30 maatilaa.

Kasvihuonetuotantoon Pohjois-Savossa myönnettiin tukea kuudelle rakentamishankkeelle. Energiatuotantoon investoi 18 tilaa, lisäksi kohennettiin työympäristöä ja investoitiin ympäristön tilaa parantaviin hankkeisiin.

Pohjois-Savon alueella käytettiin vilkkaasti maatalojen Neuvo-järjestelmää. Neuvo-korvausta maksettiin Pohjois-Savossa vuoden 2020 aikana 763 151 euroa, mikä on suunnilleen saman verran kuin edellisenä vuonna. 931 tilaa käytti Neuvo-palvelua vuonna 2020. Eri aihealueista suosituimmat neuvonnan kohteet olivat Pohjois-Savossa maatilan kilpailukyyn parantaminen sekä nykyaikaistamis- ja kilpailukyky suunnitelmat. Myös tuotantoeläinten terveydenhuoltosuunnitelmat, omistajanvaihdokset ja ympäristökorvauksen ja luomun ehdot kiinnostivat.